

Plan de Orientación

CEIP A Gándara

Curso 2020/2021

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN
2. CONTEXTO LEGAL
3. XUSTIFICACIÓN LEXILATIVA DA CONTORNA
4. COMPOSICIÓN DO D.O.
5. COMPETENCIAS DO D.O.
6. OBXECTIVOS
7. PLAN ANUAL DE ACTIVIDADES
8. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS
9. AVALIACIÓN

1. INTRODUCCIÓN

O presente Plan de Orientación toma como referencia o Proxecto Educativo de Centro (PE), o Plan de Acción Titorial (PAT), e o Plan Xeral de Atención á Diversidade (PXAD) estando os tres fortemente vinculados co establecido no Plan de Convivencia.

Por tanto, é o documento institucional que recolle a programación do Departamento de Orientación, e ten por obxecto coordinar as respostas máis axeitadas para a atención ás necesidades dos diferentes membros da comunidade educativa, alumnado (e dentro deste como parte fundamental o alumnado con NEAE), familias e profesorado.

2. CONTEXTO LEGAL

Para a redacción e organización do presente documento tivéronse en conta as seguintes referencias legais, fundamentos básicos para o desenvolvemento das competencias do Departamento Orientación:

- Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa.
- Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa
- Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación.
- Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011 do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa.
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

- Decreto 330/2009 polo que se establece o currículo de educación infantil na Comunidade Autónoma Galega.
- Decreto 120/1998 (DOG do 27) polo que se regula a Orientación Educativa e Profesional en Galicia
- Orde do 20 de febreiro de 2004 pola que se establecen as medidas de atención específica ao alumnado procedente do estranxeiro.
- Orde do 27 de decembro de 2002 pola que se establecen as condicións e criterios para a escolarización en centros sostidos con fondos públicos do alumnado de ensino non universitario con necesidades educativas especiais.
- Orde do 24 de xullo de 1998 pola que se establece a organización e funcionamento da orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia regulada polo Decreto 120/1998.
- Orde do 31 de outubro de 1996 pola que se regula a avaliación psicopedagóxica dos alumnos e alumnas con necesidades educativas especiais que cursan as ensinanzas de réxime xeral, e se establece o procedemento e os criterios para a realización do ditame de escolarización.
- Orde do 28 de outubro de 1996 pola que se regulan as condicións e o procedemento para flexibilizar a duración do período de escolarización obrigatoria dos alumnos con necesidades educativas especiais asociadas a condicións persoais de sobredotación intelectual.
- Orde do 6 de outubro de 1995 pola que se regulan as adaptacións do currículo nas ensinanzas de réxime xeral.
- Circular 10/2010 das Direccións Xerais de Orientación e Innovación Educativa e de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais pola que se ditan instrucións para unificar as actuacións e establecer as accións prioritarias dos servizos de orientación educativa e profesional das ensinanzas escolares de Galicia.
- Circular 18/2007 das Direccións Xerais de Ordenación e Innovación Educativa e de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais pola que

se ditan instrucións para unificar as actuacións e establecer as accións prioritarias dos servizos de orientación educativa e profesional das ensinanzas escolares de Galicia.

3. XUSTIFICACIÓN BASEADA NA CONTORNA

Concello de Narón, situado ao Noroeste da provincia da Coruña. Pertence a comarca de Ferrol

O concello de Narón ten unha extensión de 66,91 km² e unha poboación de 39.280 habitantes e limita coa cidade de Ferrol.

O centro escolar é un CEIP que consta dun edificio con seis unidades en Educación Infantil e doce de Educación Primaria. O número total de alumnos/as é de 437 e conta con 33 mestres/as. Entre os que cabe destacar os que compoñen o presente Departamento de Orientación que son: unha orientadora, dous especialistas de PT, dúas especialistas de AL e dúas coidadoras.

O alumnado que asiste ao colexio procede dun entorno socioeconómico e sociocultural diverso, con diferentes necesidades específicas de apoio educativo (discapacidade, trastorno de conduta, altas capacidades, trastornos do espectro do autismo, dislexia, trastornos por déficit de atención e hiperactividade... entre outros)

Unha vez que rematan a etapa da Educación Primaria, o centro temos adscrito é o “Instituto de Ensino Secundario Terra de Trasancos”

4. COMPOSICIÓN DO D.O.

No Decreto 120/1998, do 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, e posteriormente na Orde que o desenvolve (24 de xullo de 1998), considérase que o Departamento de Orientación constitúe, dentro de cada centro, o garante de

que a orientación, entendida como proceso que inclúe a toda a comunidade educativa que comeza no momento da escolaridade e remata finalizadas ensinanzas non universitarias, forma parte esencial da actividade educativa e que establece unha vía de asesoramento permanente ó profesorado e ás familias.

Neste senso, o artigo 4º de dito decreto dispón que formarán parte do Departamento de Orientación dos colexios de Educación Infantil e Primaria os seguintes membros:

- Xefa do Departamento: Sara Cives Negreira
- Mestres especialistas en Pedagogía Terapéutica: Xulio Prieto Bermúdez e Mónica Méndez Sachocos
- Mestras especialistas en Audición e Linguaxe: Nuria Pita Fernández e Alba Sanmartín Miramontes
- A coordinadora de Educación Infantil: Dolores Basoa López
- Representante de equipos de 1º e 2º cursos: Sabela Casal Sánchez
- Representante de equipos de 3º e 4º cursos: Belén Casanova Mayo
- Representante de equipos de 5º e 6º cursos: Lucía Vellón Fernández

4.1. FUNCIONAMENTO INTERNO DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

Os membros do Departamento de Orientación celebrarán unha reunión semanal tódolos martes pola tarde.

Ademais celebraranse:

Reunións periódicas co equipo directivo e os titores.

Reunións mensuais de ciclo.

Reunións mensuais da CCP.

Coordinación co Departamento de Orientación do IES Terra de Trasancos, ao que estamos adscrito o centro.

Coordinación con distintas entidades, organizacións e centros colaboradores co departamento: Sanidade, Servizos Sociais do Concello, ONCE, outros centros da contorna, ASPANEPS, o EOE e todas aquelas que contribúan e sexan necesarias para o tratamento, valoración, apoio ou seguimento do alumnado que o precise.

5. COMPETENCIAS DO DEPARTAMENTO

No Decreto 120/1998, do 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, e posteriormente na Orde que o desenvolve (24 de xullo de 1998 asínanselle ao Departamento de Orientación as seguintes competencias:

- Valorar as necesidades educativas, no ámbito da orientación, dos alumnos e alumnas do seu contorno e deseñar, desenvolver e avaliar programas específicos de intervención.
- Elaborar, de acordo coas directrices establecidas polas comisións de coordinación pedagóxica, as propostas do plan de orientación académica e profesional, e do plan de acción tutorial do centro, así como coordinar o profesorado e ofrecerlle soporte técnico para o desenvolvemento destes plans.
- Participar na elaboración dos proxectos educativo e curricular do centro, incidindo nos criterios de carácter organizativo e pedagóxico para a atención do alumnado con necesidades educativas especiais e nos principios de avaliación formativa e, cando cumpra, na adecuación dos criterios de promoción.

- Diseñar accións encamiñadas á atención temperá e á prevención de dificultades ou problemas de desenvolvemento ou de aprendizaxe derivadas tanto de condicións desfavorables como de altas capacidades que presenten os alumnos e as alumnas.
- Participar na avaliación psicopedagóxica e no deseño e desenvolvemento de medidas de atención a diversidade.
- Facilitarlle ó alumnado o apoio e asesoramento necesarios para afrontar os momentos escolares máis decisivos ou de maior dificultade, coma o ingreso no centro, cambio de etapa cando corresponda e/ou a resolución de conflitos de relación interpersoais.
- Impulsar a participación do profesorado en programas de investigación e innovación educativa nos ámbitos relativos a hábitos de traballo intelectual, programas de ensinar a pensar, habilidades sociais, técnicas de dinámica de grupos e en calquera outros relacionados co seu ámbito de actuación.
- Promover a cooperación entre o centro e as familias, implicándoas no proceso educativo dos seus fillos.

6. OBXECTIVOS XERAIS

6.1 Obxectivos referidos ó Centro:

Este curso temos como obxectivos xerais os seguintes :

- 6.1.1- Seguir co Plan de Atención á diversidade que foi elaborado e aprobado no centro.
- 6.1.2 Colaborar na Planificación e Organización educativa do centro, especialmente no que se refire ó alumnado con necesidades educativas.
- 6.1.3- Potenciar a cooperación entre o Centro e as familias.
- 6.1.4- Colaborar co Equipo de dinamización da convivencia escolar.
- 6.1.5- Colaborar na programación e avaliación por competencias.

6.2 Obxectivos referidos ó alumnado .

- 6.2.1 Identificar as dificultades e potencialidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo do alumnado, tanto permanentes como transitorias.
- 6.2.2 Coñecer as características das distintas clases para tratar de integrar ó alumnado que presenta dificultades.
- 6.2.3 Atender as demandas persoais de orientación que se presenten.
- 6.2.4 Potenciar a orientación no terceiro ciclo de primaria en relación co IES ao que estamos adscritos.
- 6.2.5 Levar á práctica a detección temperá das posibles necesidades educativas do noso alumnado.
- 6.2.6 Diseñar medidas de apoio e de reforzo para o alumnado que repite curso, para que non volva repetir os resultados negativos.
- 6.2.7 Fomentar nas clases as sesións de tutoría baseándonos no noso Plan de Acción Titorial.
- 6.2.8 Axudar a mellorar a autoestima do alumnado valorando o seu traballo e valorándoo como persoa, como punto clave dunha boa aprendizaxe.
- 6.2.9 Ser constantes e firmes coas normas que temos elaboradas e coas consecuencias do non cumprimento delas.
- 6.2.10 Propoñer que os conflitos se resolvan a través da “mediación” sempre que sexa posible e presentar modelos e colaboración para facelo así.
- 6.2.11 Valorar durante todo o curso ó alumnado que presenta dificultades para diseñar en calquera momento programas,

horario e material de apoio, que axuden a solucionar esas deficiencias.

6.2.12 Estar atentos a posibles casos de acoso escolar e propoñer actividades que axuden á prevención.

6.2.13 Fomentar a comunicación asertiva fronte a agresiva e a inhibida.

6.3 Obxectivos referidos ó profesorado

6.3.1 Coordinar a actuación dos titores, especialistas, profesorado de P. T e de A.L e orientadora , de cara a dar resposta ás necesidades do alumnado que está recibindo algún tipo de apoio.

6.3.2 Participar nunha avaliación formativa do alumnado, manifestando aspectos a mellorar, medidas que se poden tomar e destacar aspectos positivos de cada alumno.

6.3.3 Colaborar na resolución das necesidades que presente o profesorado en xeral.

6.3.4 Colaborar na resolución de conflitos, a través da mediación ou con outros tipos de intervencións.

6.3.5 Facilitar protocolos de actuación para alumnado con dislexia, déficit de atención con ou sen hiperactividade, rasgos do espectro autista, problemas de conduta, hemiparesia, altas capacidades e trastorno específico da linguaxe.

6.3.6 Propor ter unha comunicación entre profesorado-alumno, profesorado-familias, profesorado entre si de forma asertiva.

6.4 Obxectivos referidos ás familias :

6.4.1 Establecer contactos periódicos coas familias de forma individual (informacións privadas), ou colectiva (informacións xerais), co fin de asumir conxuntamente a orientación educativa.

6.4.2 Informar e asesorar ás familias do alumnado con neae.

6.4.3 Facilitar que as familias se poidan achegar ó departamento de orientación co ánimo de solucionar calquera dúbida ou preocupación que poidan ter con respecto ós seus fillos.

6.5 Obxectivos referidos ás Asociacións :

6.5.1 Colaborar coas Asociacións da Contorna, Aspaneps, Áurega, Aspanaes, Asperga..., facilitando información sobre o alumnado que acude alí e solicitando asesoramento en canto a medidas a tomar con este alumnado.

6.5.2 Colaborar coas asociacións e ou gabinetes externos que atenden aos alumnos con neae e que presenten programas a levar a cabo co noso alumnado.

Tendo en conta que o presente curso académico estamos a vivir unha situación extraordinaria mediatizada polo COVID-19, parte dos obxectivos propostos poden sufrir algunha modificación, **priorizando o asesoramento, avaliación e o seguimento do alumnado NEAE.**

7. PLAN ANUAL DE ACTIVIDADES

A planificación e temporalización do Departamento de Orientación será o seguinte:

1º TRIMESTRE

Constitución do D.O.

Elaboración do Plan de Orientación.

Avaliacións iniciais

Tramitación das becas de neae

Entrevista a pais/nais de alumnos con neae

Recollida de datos e demais información sobre o alumnado

Atención aos profesores/as e titores/as

Seguimento do alumnado con condutas disruptivas

Seguimento do alumnado con RE e ACs

Valoración e supervisión das ACs

Avaliación psicopedagóxica e elaboración de informes psicopedagóxicos dos alumnos/as

Valoración dos resultados da 1ª avaliación

Outras actuación que poidan xurdir

2º TRIMESTRE

Atención ás demandas, despois dos resultados acadados polo alumnado na 1ª avaliación

Reunión coa Orientadora do Instituto adscrito

Seguimento do alumnado de ACs e RE

Revisión dos horarios dos profesores de PT e AL.

Seguimento dos programas de intervención

Atención ós pais/nais

Atención ós profesores e titores/as

Seguimento do alumnado con condutas disruptivas

Valoración dos resultados da 2ª avaliación

Outras actuación que poidan xurdir

3º TRIMESTRE

Atención ás demandas, despois dos resultados acadados polo alumnado na 2ª avaliación

Seguimento do alumnado de AC e RE

Revisión dos horarios dos profesores de PT, AL.

Seguimento dos programas de intervención

Atención ós pais/nais

Atención ós profesores e titores/as

Seguimento do alumnado con condutas disruptivas

Información ao alumnado, pais/nais de 6º sobre a ESO, visita o IES.

Coordinación coa Orientadora do IES.

Valoración dos resultados da 3ª avaliación

Elaboración dos informes finais de curso

Avaliación das ACs e dos RE

Atención aos profesores e titores/as

Avaliación e memoria do Plan de Orientación

Propostas de necesidades para o próximo curso

Reunión coa Orientadora do IES.

Reunión do Departamento de Orientación, exposición da valoración de final de curso.

Outras actuación que poidan xurdir.

Pasaranse diversos screening avaliativos ao longo do curso, entre os que se recollen o BADYG- E3 (6º Educación Primaria), o BADYG- E1 (2º Educación Primaria) e o BADYG- I (6º Educación Infantil).

8. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

O presente plan susténtase nuns principios e criterios que se resumen da seguinte forma:

Globalidade. Concíbese a orientación educativa como unha actividade necesaria para dotar á educación do alumno dun carácter global. A orientación contribúe a preservar a dimensión global da educación, propiciando o desenvolvemento integral do alumno como persoa.

Xeneralización: A transcendencia da acción orientadora fai que se deba levar a cabo de forma xeneralizada, aplicándose ao conxunto do alumnado.

Continuidade: Concíbese a orientación como un proceso continuo, que se realiza de modo permanente durante toda a escolarización do alumno, aínda que se intensifica en determinados momentos de transición e toma de decisións.

Sistematicidade: A acción orientadora será desenvolvida de forma sistemática,.

Adecuación. A intervención ha de perseguir a adecuación ás características de cada caso, polo que se debe levar a cabo con criterios de gran flexibilidade e adaptabilidade.

Prevenición. As accións propugnadas non se limitarán á intervención e compensación das dificultades xa existentes, senón que contemplarán a súa prevención para diminuír o risco de aparición nun futuro

Así, para a posta en práctica das distintas acción do Plan de Orientación propónse un modelo de intervención grupal a través de intervencións e/ou programas conxuntos, que faciliten a información e axuda necesaria para o desenvolvemento persoal e educativo de cada un dos alumnos, procurando en todo momento, favorecer a participación e colaboración activa de todas as persoas implicadas no mesmo.

Por outro lado, sempre que sexa necesario, a orientadora realizará unha labor de asesoramento en estratexias, métodos, técnicas e materiais concretos, naquelas situacións nas que se detecten dificultades relacionadas co proceso de ensino- aprendizaxe e de adaptación do alumnado.

As estratexias de intervención referiranse:

- Ao centro: Colaboración na elaboración e seguimento dos distintos documentos e actividades propias do Departamento de Orientación.
- Ao alumnado: fundamentalmente a través do profesor-titor.
- Ao profesorado: colaborando con el e asesorándoo no proceso de ensino-aprendizaxe, así como facilitándolle os recursos necesarios.
- Ás familias: dando resposta as súas demandas concretas e establecendo canles de comunicación, información e participación recíprocas.
- A outras institucións: Solicitando información e asesoramento, así como, colaborando, fomentando o traballo en equipo e coordinando o seguimento.

ACTUACIÓNS CO ALUMNADO QUE PRESENTA NECESIDADES EDUCATIVAS:

A partires dos resultados das probas globais que se pasan, das probas individuais e das sesións de avaliación que se realizan desde E. Infantil , nas que participan os titores, especialistas e orientadora, vanse detectando as características de todo o alumnado e as necesidades educativas que presentan, ben sexan transitorias ou permanentes.

É necesario que unha vez recibida esa información, cada titor e todo o profesorado especialista que imparte clases nesas aulas, analice e reflexione sobre a metodoloxía máis axeitada para cada neno, observe as relacións que se establecen nese grupo e actúe en consecuencia.

No caso de actuacións co alumnado que presenta necesidades educativas actuaremos da seguinte maneira:

A.- ATENCIÓN ORDINARIA:

Reforzo sen apoio: Son medidas que leva a cabo o propio profesor con aqueles

alumnos que teñen algunhas dificultades nalgúns aspectos da programación diaria, que necesitan reforzar algúns contidos, ou que necesitan traballos de ampliación.

Reforzo con apoio: Contemplan o apoio temporal da especialista de P.T e/ ou de A.L de xeito temporal ou o longo do curso,.

Cando o horario das especialistas de P.T e de A.L, non chega para cubrir todas as necesidades, este apoio tamén se leva a cabo co profesorado ordinario nalgúns horas de libre disposición.

B.-ATENCIÓN EXTRAORDINARIA: (ACs)

En alumnado que presenta necesidades educativas especiais moi graves e permanentes levarase a cabo xa en 1º curso de Primaria.

No resto do alumnado, plantexarase a elaboración da A.C cando hai un desnivel de máis dun curso nunha ou en varias materias. De tódolos xeitos analizarase cada caso en particular.

CRITERIOS PARA OS APOIOS:

No mes de maio cando se solicita á inspección o profesorado de apoio necesario para o vindeiro curso, reúnen os titores, as profesoras de apoio e a orientadora, e en función das necesidades que se detectan entre todos, elabórase unha táboa con todas as necesidades que presenta o noso alumnado, sesións de apoio que serían necesarias e tipo de apoio proposto. Esa táboa envíase a inspección cada curso. Clasificamos ó alumnado con necesidades educativas moi graves, graves ou de apoio na aula.

No mes de setembro, cos informes que temos elaborados no pasado curso e cos datos que facilitan os titores ó realizar a avaliación inicial, observando ó alumnado que ven novo, valoraranse as necesidades educativas que se presentan no centro e cos recursos cos que se conta iniciárase o apoio.

9. AVALIACIÓN

Para valorar a funcionalidade e a eficacia deste plan debermos revisar a consecución de obxectivos, as accións deseñadas que non sexan funcionais

e/ou non dean os resultados óptimos, así como, aqueles puntos fortes detectados, e, por tanto, ser eficaces na nosa labor.

Débese establecer a periodicidade conveniente para a revisión, a avaliación e o control da súa aplicación (propoñendo as liñas de revisión e mellora na memoria final). Este proceso continuo parte de unha avaliación inicial (ao inicio de curso que da lugar a este documento), continúa coa procesual (ao longo de todo o curso revisando accións) e final (ao finalizar o curso materializándose na memoria final).

Todo este proceso permitirá establecer liñas de mellora, sen esquecer a todos os profesionais implicados no Plan de Orientación.

En liñas xerais podemos indicar os seguintes **CRITERIOS DE AVALIACIÓN:**

Adecuación do Plan ao contexto do centro educativo.

Funcionalidade e relevancia das medidas adoptadas ao longo do curso.

Grao de desenvolvemento das medidas previstas no Plan.

Grao de participación e de satisfacción dos diferentes axentes implicados: alumnado, profesorado e familias.

Grao de adecuación e aproveitamento dos recursos persoais e materiais do centro.

Nivel de cumprimento do calendario de reunións.

Nivel de participación e colaboración na CCP.

Grao de seguimento das directrices da CCP.

Funcionalidade e relevancia dos documentos elaborados no DO.

AVALIACIÓN DO ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS.

No centro temos elaborados varios anexos nos que se informa das características do alumnado con algún trastorno ou necesidade educativa e como debe ser a avaliación dese alumnado.

Os anexos que remitimos son os seguintes:

Anexo I: Dislexia na aula.

Anexo II: O trastorno do espectro do autismo na aula.

Anexo III: trastorno de Déficit de Atención con ou sen Hiperactividade dentro da aula.

Anexo IV: Alumnado con problemas de conduta.

Anexo V: Altas Capacidades.

Anexo VI: Hemiparesia.

Anexo VII: Trastorno Específico da Linguaxe.

1. ANEXOS : PAUTAS PARA ATENDER Á DIVERSIDADE

ANEXO I: DISLEXIA NA AULA

1.- PAUTAS A SEGUIR

Infantil:

- Utilizar un sistema fonolóxico para a aprendizaxe da lectura e escritura.
- Traballar a conciencia fonolóxica.
- Utilizar unha imaxe que represente o son de cada grafía.
- Traballar con estímulos de cores: Ex: clasificar vocais e consonantes.
- Traballar con plastilina as letras.
- Facer co dedo as letras nas costas e logo adiviñalas.
- Elaborar dicionarios personalizados con fotos de obxectos cotiás do neno.
- Buscar reforzos visual, auditivo e táctil.
- Traballar con material o máis manipulativo posible as letras e os números.
- Traballar os días da semana confeccionando un calendario visual con debuxos ou fotos significativas para cada día.
- Utilizar o xogo como método de aprendizaxe..
- Traballar moito a discriminación auditiva de sons.

- Dar ordes sinxelas de unha en unha e asegurarse de que as entenden.
- Axudarlle a organizar os seus pensamentos e darlle tempo para expresalos.
- Reforzar as áreas nas que se desenvolven mellor.
- Reforzar a motricidade fina.
- Ter na aula moitos reforzos visuais. Ex: Se se traballa coa letra b, debuxos de obxectos con esa letra.
- Lerlle na casa diariamente.
- Buscar unha actividade extraescolar na que se sinta cómodo.

Primaria:

- Sensibilizar a todo o colexio a través dun conto sobre dislexia , das características e dificultades que presenta o alumnado que ten dislexia..Nos últimos cursos poden ver a película: “ Como estrelas sobre la tierra”, baseada nun alumno disléxico.
- Facer vivenciar as dificultades de aprendizaxe que presentan . Ex: Mandar a todos que escriban coa outra man.
- Recomendar o emprego de axenda na que anoten deberes, instrucións, datas de exames, notas...
- Ter á vista instrucións de organización persoal : para ordenar o pupitre e a mochila.
- Dar a coñecer diferentes formas de aprender: visual, auditiva e táctil, presentando 10 imaxes durante un minuto, escoitando 10 palabras ou elaborando 10 debuxos sinxelos. Despois da actividade intentar recordar o maior número posible de items.

- Ser pacientes cos “olvidos” que teñen en moitas ocasións. Teñen moitas dificultades coa memoria a curto prazo e poden esquecer os libros, cambiar un libro ou caderno por outro... é necesario que supervisen a mochila antes de saír do colexio para que leven todo o que necesitan.
- É necesario cambiar de tarefas máis a miúdo independentemente da etapa na que se atopen. Tamén é aconsellable facer descansos máis frecuentes, pois o seu nivel de dispersión aumenta e resúltalles máis difícil manter o ritmo.
- Ter en conta se van a terapia ou reeducación emocional pola tarde, non poñerlles tantas tarefas para a casa como aos demais.
- Se ademais padece discalculia, débeselles permitir o emprego da táboa. Débeselles ensinar con referencias visuais ou auditivas.
- Se ademais padece dispraxia, ter en conta que se poden ver alteradas as áreas de debuxo, tecnoloxía, deporte... Tamén poden ter problemas coa lateralidade, equilibrio, motricidade fina e grosa...
- Comprobar que entendeu o que ten que facer.
- Se é posible realizar os exames de forma oral ou que teña máis tempo para os exames. Non se trata de que teña máis tempo o mesmo día, que tamén pode ser necesario, senón de que se se nota moi canso poder rematar o exame ao día seguinte.
- Valorar os progresos de acordo co seu esforzo non co nivel do resto dos compañeiros da clase.
- O alumnado con dislexia necesita para o seu proceso de aprendizaxe adaptacións non significativas, e en moitos casos adaptacións significativas, dado que no noso sistema educativo emprégase a lectura e escritura como acceso ao aprendizaxe e o alumnado que ten dislexia non pode recibir e procesar a información de xeito adecuado.

- En moitos casos a dislexia ven acompañada de outros trastornos asociados como : Déficit de Atención , Hiperactividade, Dispraxia,,, e no 99% dos casos o alumnado ten problemas emocionais como estres, ansiedade, depresión, baixa autoestima, problemas de alimentación, problemas de conduta...
- O alumnado con dislexia necesita sentirse apoiado e comprendido. Temos que ser conscientes das súas dificultades e non empregar frases como : É vago, non lle da a gana, só atende cando lle interesa....
- É moi importante recoñecer e incentivar tódalas áreas nas que poida destacar, xa que a organización cerebral dun disléxico fai que algunhas áreas funcionen mellor. Entre as características positivas: boa capacidade de visualización, talento artístico, boas competencias prácticas, pensamento creativo

2.- AVALIACIÓN DO ALUMNADO CON DISLEXIA

- ★ Avaliar máis en función do contido que da forma.
- ★ Lectura previa da proba polo profesorado.
- ★ Ter en conta o traballo diario máis que o resultado dos controis.
- ★ Ver se comprende ben o que ten que facer.
- ★ **Cambiar o formato das probas escritas**: enunciados curtos, destacar palabras clave nos enunciados, poñer sempre exemplos en cada pregunta, aumentar o tamaño da letra, o interliñado dobre, actividades de relacionar..
- ★ Alternativas complementarias de avaliación : proba oral, proba tipo test, elaboración de traballos.
- ★ Utilizar cores alternativas ao vermello para corrixir.
- ★ Evitar corrixir tódalas faltas.
- ★ Darlle as preguntas por escrito, que non teña que copiar.

- ★ Evitar que teña máis dunha proba ao día.
- ★ Dar con bastante antelación as datas das probas para que as poida preparar sen presión.
- ★ Darlle máis tempo para rematar as probas, que as faga por partes ou as remate outro día.
- ★ Poder facer a proba en pequeno grupo ou coa profesora de apoio.
- ★ Non suspender polas faltas de ortografía.
- ★ Se ten discalculia ou problema para memorizar as táboas, facilitarlla.

ANEXO II: O TRASTORNO DO ESPECTRO DO AUTISMO NA AULA:

1.- ESTRATEXIAS NA AULA:

Temos que ter en conta aspectos importantes par a intervención educativa, tanto a nivel de obxectivos académicos como de estruturación de recursos.

Non hai 2 nenos iguais , e tampouco 2 nenos con rasgos do espectro autista iguais. Suxerimos pautas en xeral e en cada caso tomaranse as que se consideren necesarias segundo o neno/a en cuestión.

Pautas:

Anticipación das actividades:(Verbal e/ou visual) .Explicarlles os cambios que van xurdir tanto por cambios de horario coma de actividades novas que non teñan por costume ocorrer.

Establecer unha rutina das actividades que se van facer ao longo do día. Pódese facer unha axenda visual xeral na que se recollan as distintas actividades que se van facer con algún debuxo significativo para que vaian sabendo que lles espera en cada momento.

- **Protexelos fronte as burlas:** Informar en todo o colexio das características deste alumnado a partires de contos e facer un seguimento das condutas dos demais con eles.

Cando se fagan equipos poden ser seleccionados polo profesorado para que este alumnado non quede sempre de último .

- **Poden resultar beneficiados co “ sistema do amigo” especialmente os máis maiores.** Consiste en educar a compañeiros e compañeiras para sentalos con eles e que os acompañen nos recreos.

- **Destacar as habilidades nas que destacan.** En moitas ocasións destacan en vocabulario, memoria... e débese empregar iso para que os demais aprendan a valoralos.

- **Fomentar a súa participación:** O alumnado con este tipo de trastorno ten

tendencia a illarse, polo que o profesorado debe intentar fomentar a súa participación.

- **Se non entende as bromas** tratar de explicarlles con dramatizacións coa súa linguaxe para que non se preocupen en exceso nestas situacións.

- **Entrenamento en tarefas de Teoría da Mente:** Para que aumenten a capacidade de atribuir intencións, emocións que lles permitan comprender os estados emocionais dos seus iguais ou dos adultos.

- **Traballar pautas de comunicación non verbal:** Mirar a quen fala, amosar boa cara, escoitar cando fala outro...

- **Programas específicos de intervención en Habilidades Sociais:** Xogos de mesa con regras. Para explicar as regras poden empregarse apoios visuais. Ensinar ao neno que dicir e como dicilo.

Se insultan ou foron pouco sensibles cos demais explicarlles cal e a resposta correcta e porque o que fixeron estivo mal.

- **Fomentar xogos e dinámicas cooperativas:** Ensinarlles xogos para facer en grupo e dinámicas cooperativas.

- **Traballar xogo simbólico.**

- **Limitar o tempo no que poden falar dos seus intereses illados.** Non debe permitirse que faga iso cando non é o momento. Adicarase un tempo para que o faga ao longo do día.

Hai que transmitirles o que se espera deles para que completen o seu traballo. Teñen que ter moi claro que non son eles os que mandan e que teñen que acatar unhas normas.

-**Negociación:** Cando non queren facer algo motivalos con reforzo positivo.

- **Posibles adaptacións na aula:** Que os estímulos visuais non sexan excesivos para evitar distraccións, delimitar os recunchos da aula(espazo destinado a xogo, zona de traballo,zona onde se gardan os materiais...) Poden estar sentados cerca do profesor/a para poder facilitarlles unha mellor

atención individual

- **Darlles responsabilidades** especialmente cando se ve que se dispersan. Tamén podemos nomear algún compañeiro/a para que o avise cando non está traballando. Pode resultar positivo técnicas de traballo cooperativo.

- **Adaptar materiais** para que vaian sendo máis autónomos na realización das actividades.

- **Supervisión por parte do profesorado para manter a súa atención.** Preguntarlles con frecuencia, buscar sinais non verbais(chiscar un ollo, palmadiña cariñosa...) para os momentos nos que está atendendo.

-**Programas de puntos:** Programas nos que reciben reforzo positivo e posteriormente premios por facer as tarefas no tempo esperado, organizar a mochila, levar todo o material...

- **Fomentar o emprego da axenda:** A axenda deber servir para que leve ao día as súas tarefas, anote os deberes, datas de exames, notas recibidas, material que teñen que traer..A axenda necesita ser supervisada polo profesorado e polos pais.

Se se observa problemas de organización é necesario asegurarse de que levan á casa o material necesario e os libros para realizar as tarefas. Cando hai que comunicar aspectos negativos pode servir para mandar notas: “ necesitamos falar con vostedes ”, ou “ solicitamos unha cita” en lugar de poñer todo o negativo na axenda.

- Non dar por suposto que entenden algo simplemente porque o repitan coma un loro.

- Ofrecer explicacións adicionais e tratar de simplificar os conceptos máis abstractos das leccións.

- Aproveitar a súa memoria excepcional.

- Ser tan concretos como sexa posible na presentación de novos conceptos e do material abstracto.

- Empregar moitos exemplos.
- Empregar mapas conceptuais, esquemas, resumos con apoio visual.
- Dividir as tarefas en pasos máis pequenos.
- Empregar subliñados para axudarlle a organizar a información.
- Evitar a sobrecarga verbal e longas explicacións.

- **Ofrecer axudas:** Intentar amosar as axudas necesarias para garantir o éxito na tarefa. Animálos nos seus éxitos e se é necesario utilizar recompensas relacionadas cos seus intereses.

- **Manter a calma.** Se nos alteramos nos é moito peor.

- **Traballar educación emocional:** Ensinarlle os actos que están ben ou están mal, as consecuencias que se derivan desas actuacións, aproveitando as situacións nas que se comporten dun xeito adecuado.

- **Favorecer a súa autonomía personal:** É moi importante que pouco a pouco colaboren nas actividades propias da súa idade dándolles só a axuda que necesiten. Un maior grao de autonomía facilita a integración a nivel social.

Traballar a capacidade de espera: Pódese ter un reloxo grande e indicarlles cando a agulla estea nun lugar determinado pode facer outra cousa.

- Axudarlles a manexarse cando se sintan superados polo estrés para prever estalidos. Axudar ao neno escribíndolle unha lista de pasos moi concretos que ten que dar cando se perturba::

Ex: 1.- Respirar profundamente tres veces

2.- Contar 3 veces os dedos da man.

3.- Saír dar un paseo polo corredor.

4.- Beber auga.

5.- Ir falar con algún profesor ou coa orientadora.

6.- Ir á aula de convivencia.

- Asegurarse de que os niveis normais de estimulación visual ou auditiva non sexan percibidos polo estudante como escasos ou excesivos.

- Procurar evitar certos ruídos.

- Deixar ao alumno escoitar música de fondo que poida camuflar os ruídos, ou axudarlle a atopar un recanto reservado o que poida recorrer para estar so.

- Usar tapóns para os oídos en casos extremos.

- Ensinar e modelar estratexias de relaxación para reducir a ansiedade.

- Explicarlles con frases moi curtas e concretas. Se se pode débese empregar tamén axuda visual.

- Non incluílos en xogos competitivos porque non teñen idea de equipo e case nula capacidade de colaboración.

- Se se fan grupos que os forme o profesor para que non queden de últimos en ser elegidos.

- É moi positivo que traballen con outro alumno tranquilo, tolerante e colaborador.

- Necesitan traballar temas de psicomotricidade e coordinación motora.

- Como se fatigan de seguido e son moi insensibles a niveis baixos de dor, hai que estar pendentes da súa integridade física.

- Como poden ter alterada a propiocepción poden ser incapaces de decatarse dos estímulos do seu propio corpo e responder ao sentimento de malestar con condutas non apropiadas.

-Estar pendentes a que poidan sentir sede, calor, frío ou esgotamento e

dicirlles que beban, qu se abriguen ou que paren un pouco se corren moito.

2.AVALIACIÓN DESTE ALUMNADO:

- Ensinarlle a este alumnado a realizar con éxito as probas, motivalo para logros maiores e ser cada vez máis autónomo.

-Se ten problemas de atención e de concentración : facer os exames máis curtos, ou por partes. Poden rematar noutro momento ou ao día seguinte. Se se ven despistados que veñan ensinar cando rematen de facer cada pregunta.

- Non dar por suposto que entende o que se lle pide. Preguntarlle en cada pregunta o que ten que facer.

- Este alumnado responde mellor ao que xa coñece, mentres que teme o imprevisto. Por iso é necesario que saiba con bastante antelación as datas dos exames e traballe modelos moi similares aos que se lle van poñer.

- Pode ser necesario adaptar o modelo de exame: tipo test, con apoio visual, preguntar nas que ten que subliñar ou rodear, unir con frechas...

- Darlles as instrucións moi claras.Se hai preguntas complexas dividilas en apartados moi curtos.

- Axudarlle nos problemas dando pautas : Subliña datos de cor azul, pregunta en vermello, fai o debuxo, fíxate no resultado...

-Non poñer moitas operacións á vez. Se ve moitas pode angustiarse e non conseguir facer ben ningunha.

- Ter en conta o traballo diario máis que o exame.

- Darlle confianza, que se sinta protexido e apoiado e poida preguntar para ser dirixido eficazmente.

ANEXO III: TRASTORNO DE DÉFICIT DE ATENCIÓN CON OU SEN HIPERACTIVIDADE DENTRO DA AULA:

1.- ESTRATEXIAS NA AULA:

- Antes e durante a realización das actividades:

- . Alternar actividades teóricas con traballo práctico.
- . Antes de empezar unha actividade, hai que explicarlle individualmente de xeito claro e sinxelo, e asegurarse de que a entendeu.
- . Utilizar estratexias para captar a atención inicial como cambios de entoación, xesticulación e dramatización.
- . Segmentar as actividades longas e limitar o número destas.
- . Supervisar frecuentemente a realización, para reforzar positivamente ou para reconducir a execución ou as distraccións.
- . Utilizar reforzos e apoios visuais.
- . Combinar actividades máis estimulantes con outras menos motivadoras.
- . Conseguir a colaboración dun compañeiro/a “responsable” para que lle axude a comprender e a realizar as tarefas.
- . Utilizar reforzos positivos para motivar (eloxios, sistema de puntos...)

Establecer unha serie de normas na clase, coas consecuencias do seu incumprimento, expostas nun lugar visible e ser esixentes no seu cumprimento.

As que están normalmente nas aulas son:

- 1.- Levanto a man para falar.
- 2.- Non me levanto sen motivo.
- 3.- Trato ben aos compañeiros, non pego, non me burlo de ningún e deixo xogar a todos.
- 4.- Cuido o meu material e o da clase.
- 5.- Atendo ás explicacións do profesorado e obedezco.

Titoría entre iguais:

- . Potenciar a aprendizaxe cooperativa.
- . Procurar que os compañeiros e compañeiras lles poidan axudar nas tarefas e tamén a controlar o seu comportamento.

Tarefas e deberes:

- . Reducir as actividades.
- . Supervisar os exercicios e asegurarse que entenden o que teñen que facer.
- . Empregar reforzos e apoios visuais.
- . Seleccionar as tarefas para facer na casa.

Estratexias expositivas:

Como este alumnado ten pouca memoria pode ser necesario , cando o profesorado estea explicando facer o seguinte:

- Empregar frases curtas e claras.
- . Manter o contacto visual e estar cerca..Focalizar a atención nos conceptos “clave”.
- . Preguntarlle cada pouco para ver se se está atendendo.
- . Empregar estímulos visuais.

Uso da axenda:

A axenda é un instrumento moi útil para este alumnado.

Na axenda debe: anotar datas de exames, notas, deberes, material que ten que traer...

Tamén pode servir para comunicarse coa familia. Poden servir para poñer citas tanto por unha parte como por outra. Non deben servir para poñer só os aspectos negativos da conduta do neno ou nena.

Deben estar supervisadas polo profesorado e pola familia. Se o profesorado non pode supervisar diariamente a axenda pode axudar a facelo un neno ou nena, revisando se están anotadas as tarefas que hai que facer na casa.

Estratexias para mellorar a motivación e autoestima:

- . Fomentar unha relación positiva entre o alumnado e profesorado.
- . Ofrecerlles experiencias de éxito, e reforzar calquera pequeno logro na aprendizaxe ou conduta.
- . Axudarlle a coñecer e a manexar as súas emocións.
- . Ofrecerlle confianza e expectativas positivas.

Estratexias para mellorar a reflexividade:

- . Proporcionar estratexias de memorización.
- . Ensinar estratexias diferentes para un mesmo problema.
- . Fomentar o traballo cooperativo na clase.
- . Proporcionar axuda.

Entrevistas regulares entre o profesorado e a familia:

É moi necesario manter contactos periódicos coa familia deste alumnado para intercambiar información sobre os progresos do neno ou nena así como das dificultades atopadas.

PAUTAS PARA ASPECTOS CONCRETOS:

Cando o alumnado non atende na clase: Este alumnado cústalle moito manter a concentración. Por iso o profesorado debe intentar empregar medios audiovisuais, participativos e dinámicos. Pódense empregar estas estratexias:

- Facerlles participar nas explicacións, repartindo material...

- Facerlle preguntas frecuentes e doadas para animalo.
- Achegarnos a súa mesa e continuar alí a explicación se vemos que está perdido.
- Felicitar a algún neno que estea atendendo para que copie esa conduta.
- Concederlle un punto por cada explicación que atendeu e participou con interese. Cando consiga varios recibirá unha nota do profesorado na que se valora a súa mellora na clase.

Cando non remata as tarefas:

- Diseñar un traballo especial para el no que as tarefas sexan breves e variadas, adaptadas en dificultade ao seu nivel.
- Estructurar a tarefa en tempos máis curtos. Que veña ensinar cando remate cada exercicio.
- Felicitalo cada vez que nos amose un exercicio ben feito.
- Podemos axudarlle dicindo que poña un gomet verde cada vez que faga ben un exercicio. Cando consiga varios poñerlle un moi ben.
- Ter unha cartolina na clase co seu nome que poña ." Remata os seus traballos" Pode poñer un punto cada vez que o faga. Terá un reforzo cando consiga 5 puntos.

Se ten mala comprensión de instrucións escritas:

O profesorado se observa isto pode entrenalos da seguinte maneira:

Dicirlles:

- Le amodo.
- Cada vez que atopas unha información " Párate", fai unha raia vertical co lapis para recordar ata onde liches.
- Fai o que che di en cada parte segundo vaias lendo. Non continúes lendo ata que fagas o que che mandou primeiro.
- Cando remates relé parte por parte e comproba que o que fixeches é

exactamente o que di a instrución.

Moitas faltas de ortografía:

Ante o alumnado que ten moitas faltas de ortografía podemos axudarlle así:

- Facer unha lista de vocabulario básico par primaria. Esta lista está dividida en grupos de palabras para cada nivel, segundo as palabras que se van vendo nas distintas unidades.
- Ditalles palabras desa lista.
- Darlles algúns trucos para recordar esas palabras.. Ex: Vaso e con v porque e baixo, e botella con b porque é alta. Tamén se se pode dar algunha norma ortográfica sinxela.
- Coas palabras que teñen máis dúbidas intentar facer debuxos (pode dar ideas o libro : Ortografía Ideovisual) .
- Intentar visualizar a palabra antes de escribila fixándose ben nas letras que hai que poñer.
- Anotar cada día as palabras que ten ben escritas. Se ao día seguinte hai máis palabras ben escritas poñer: “ Vai mellorando”.
- Traballar na casa da mesma maneira as palabras que ten mal escritas.

Rechazo da lectura:

- Formular actividades moi breves.
- Xogos de mesa que impliquen ler.
- Lectura dun libro moi breve, que poida lelo diariamente.
- Lectura compartidas dun libro con máis páxinas.
- Ir á biblioteca e facer actividades na que teñan que ler diferentes pistas.

Nenos que presentan hiperactividade motriz e impulsividade:

Podemos empregar as seguintes medidas:

- Ignoralos cando acuda xunto de nos sen remata-lo traballo.
- Ir velos ao seu asento cando están traballando sentados. É conveniente darlles un respiro se están traballando e vemos que necesitan moverse: Deixarlle ir ao baño, ou lavar as mans, a un recado...
- Reforzalo con puntos se están sentados. Podemos empezar dando puntos cando está sentado 5 minutos e ir aumentando pouco a pouco.

Cando saben algo na clase e non agardan o seu turno, xa están berrando

:Eu, eu.

A intervención axeitada é unha habilidade que non hai que dar por suposta, que temos que incorporala como obxectivo a acadar.

- Describir claramente nas normas de clase como deben de estar reguladas as intervencións na aula. O alumnado debe estar ben sentado, coa boca pechada e coa man levantada. Sómente neste caso serán atendidos. Se non o cumpren ignoraranse e reforzaremos a un compañeiro que o estea facendo ben.

Se teñen mala caligrafía:

Hai dúas razóns para ter mala caligrafía:

- Mala coordinación visomotriz e dificultades perceptivo-espaciais.
- Carecer da automatización axeitada..

Cando se debe á mala coordinación recoméndase a práctica diaria de caligrafía (pouca pero ben escollida).

Ex: 1 liña para 1º curso de E. Primaria, 2 liña para 2º, e así sucesivamente.

Pódese empezar con dobre pauta ou dobre pauta con punteado arriba e abaixo.

Hai que animalos e esixirles que fagan ben os enlaces e o tamaño axeitado das letras altas e baixas.

Para o segundo grupo, que son quen de facelo ben, pero son moi impulsivos:

- Revisar as fichas e o alumno/a subliñará cun rotulados as palabras que estean ben escritas.
Valorar se cada día hai máis palabras ben escritas.
- Pode resultar positivo darlles un punto por cada palabra ben escrita. Estes puntos poderán cambialos por reforzos decididos con anterioridade.

Cando teñen dificultades no cálculo e na resolución de problemas:

Dificultades no cálculo:

Que o neno/a verbalice os pasos que vai dando para facer a actividade.

Resolución de problemas:

Ensinaráselles os seguintes pasos:

- Ler amodiño e atentamente o enunciado e apuntar a información a medida que están a ler.
- Subliñar os datos de cor azul e a pregunta de cor vermella.
- Utilizar un debuxo par representar o problema.
- Se non sabe a operación que ten que empregar imaxinar como o faría na vida real con números máis pequenos.
- Pensar se o resultado ten sentido.

Cando se frustran:

Esa conduta suxírenos que ese alumnado ten baixa tolerancia a frustración, que ten falta de control das súas emocións e que a tarefa é difícil para el.

Ante isto pode axudar:

- Contar o conto en tódalas clases como método de control e de relaxación.
- Sistema de reforzo con puntos
- Ensinarlles formas alternativas de traballar: pedir axuda ao profesorado ou compañeiros.

- Adaptar as esixencias a súa pouca capacidade de control. Sen embargo non hai que sobreprotexer adoptando actitudes compasivas.

- Mandarlle repetir a tarefa cando estean máis tranquilos, dividíndoa en partes máis pequenas e felicitándoos cando realices cada unha delas. Podemos empregar a frase:

“Creo en ti. Como sei que podes por iso che esixo, pero como sei que che custa, tamén cho recoñezo”.

Cando presentan problemas de conduta:

Debemos intentar cambiar os antecedentes e as consecuencias .

Aplicar:

- . Reforzo positivo de condutas adecuadas ou aproximacións.
- . Evitar as recriminacións verbais, corrixir en privado e felicitar en público.
- . Ignorar os comportamentos de chamadas de atención se non son moi molestos.
- . Permitir momentos de descanso para levantarse, saír da aula, repartir material..
- . Establecer programas de puntos para conseguir premios.
- . Anticiparse e prever situacións que poidan presentar problemas.
- . Realizar entrevistas periódicas individuais con este alumnado para ver o seguimento do seu traballo.
- . Favorecer que os demais xoguen con eles .
- . Facer contratos de conduta adaptados á idade do alumnado.

4.- AVALIACIÓN DESTE ALUMNADO:

- Dadas as dificultades de atención e concentración que soen presentar, **os exames deben facelos supervisados polo profesorado ou na clase de apoio en pequeno grupo. En moitos casos é necesario adaptalos:**

preguntas breves, cerradas, vocabulario sinxelo, poñer sempre exemplos en cada pregunta.

- É necesario saber se o neno ou nena está entendendo o que lle preguntan. Débese mandar que lea o título da pregunta e que nos diga o que ten que facer.
- Axuda que cando remate de contestar cada pregunta veña ensinar para que non deixen preguntas sen responder.
- Poden necesitar máis tempo para rematar o exame, pero pode que non sirva deixar máis tempo ese día por non ser capaces de manter a concentración. De ser necesario farano en varios días ou noutro momento.
- Débese ter máis en conta o traballo diario que o resultado das probas.
- A avaliación debe conter varios instrumentos : exames orais, escritos, observacións do traballo realizado na aula, traballos de investigación que se lles mandan facer na casa, traballos cooperativos..
- As preguntas non exames non deben estar xuntas. Necesitan espazo suficiente para responder e ver pouca información á vez. As veces tamén é necesario cambiar o tamaño da letra, facela máis grande e aumentar o interliñado.
- Deben practicar na casa modelos de exames moi similares aos que se van poñer.
- Deben ter as datas dos exames con bastante antelación para que poidan preparalos axeitadamente na casa.
- Non deben ter máis dun exame ao día.
- Non deben ter exames sorpresa.
- Antes de entregar o exame mandarlles que o repasen.
- Se non son capaces de aprender as táboas facilitárllelas para os exames e que as vaian estudando pouco a pouco.

- Se teñen moitas faltas de ortografía centrarse máis na comprensión e no contido do exame. Tratar este aspecto como o alumnado disléxico : non suspender polas faltas de ortografía.

- Poder recuperar os exames que teñan suspensos.

ANEXO IV:ALUMNADO CON PROBLEMAS DE CONDUCTA

1.- ASPECTOS A TER EN CONTA PARA FAVORECER A PREVENCIÓN DOS PROBLEMAS DE CONDUCTA NOS CENTROS EDUCATIVOS.

1.- É moi importante estar atentos ás condutas positivas que presenten e reforzalas de seguido con eloxios. Tamén debemos estar atentos aos seus estados de ánimo. Ver en que momento podemos achegarnos e cando é mellor deixalos estar.

2.- Intentar que non haxa “ tempos mortos”. Débese buscar que sexan os menores posibles.

3.- Estilo docente asertivo : Constancia e coherencia nas normas, trato afectivo, reforzo positivo.

4.-Adaptar o currículo ás súas necesidades

5.- Metodoloxía cooperativa para mellora-lo rendemento e o clima de convivencia.

6.- Traballar habilidades sociais.

7.- Información ao alumnado sobre o NOF e normas de convivencia.. Intentar comentalo frecuentemente.

8.- Información ás familias sobre o NOF e as normas de convivencia.

9.- Apoio ao profesorado con problemas de disciplina na aula.

10.-Plans de modificación de conduta para o alumnado con problemas de disciplina. Sistema de puntos.

11.- Coordinación entre o centro, familia e servizos de apoio externos.

2. PAUTAS A SEGUIR CANDO

A) Discuten e pelexan por calquera cousa:.

Primeiramente temos que observar as situacións nas que acontecen esas condutas,

para ver que ocorre antes, no momento e despois. Unha vez observado isto faremos un contrato co neno, a través do autorrexistro , estipularemos que cada día que non se meta en follóns gañará 1 punto.

Cando teña 5 puntos levará unha nota á familia para que saiban iso.

Podemos poñernos en contacto coa familia para que reforcen isto dalgún xeito: saída, ir ao cine, loubanza...

B)Nega os seus erros e culpa aos outros:

Conversas con el para deseñar un programa de modificación de conduta.

Estableceranse as seguintes normas:

Conduta A: mentir sobre o seu comportamento.

Conduta B: culpar aos demais dos seus erros.

Cada día o profesor/a rexistrará nunha táboa se aconteceu a conduta A ou B e anotarase cada día tódalas veces que se dea, sendo moi estrictos neste aspecto. Por cada vez que ocorra pódese poñer que perderá 1 minuto de recreo. Pero se un día acontece 4 veces e ao día seguinte 3 porase : vai mellorando.

Se non ten condutas A nin B, o profesor/a poralle 1 punto. Cando consiga 10 puntos pode ter toda a clase un premio. Ex. Ver unha película.

As seguintes veces para ver unha película necesitarán máis puntos.

C) Acepta mal as indicacións do profesorado:

- Intentaremos mante-la calma, controlar interna e externamente a situación. Evitaremos caer na provocación e que o alumno/a consiga descompensarnos.

- Manter unha actitude conciliadora para que o alumno/a poida readapta-la súa conduta.

- Ante unha conduta moi desafiante esperar un pouco que se “ enfrie” a situación. Cando esto aconteza, hai que buscar unha consecuencia pola súa acción, pero xa falada, analizada e asumida por el e polo profesorado. Intentarase evitar actuar de maneira improvisada, e querer resolve- la situación totalmente no momento e en

público.

- Non desanimarse axiña aínda que os resultados iniciais sexan desalentadores. Falar co equipo docente, avaliar e axusta-las pautas a seguir. Non manifestar en ningún momento que perdemos o control da situación.

- Levar diariamente un rexistro da clase con anotacións de incidencias de cada alumno. Este rexistro pode ir acompañado de reforzos positivos cando non hai condutas desafiantes, e de consecuencias a cumprir cando as hai.

D) É mal aceptado polo grupo:

Pasos a seguir:

- Conversa coa clase sen estar o neno, analizando o que lles molesta del, as posibles causas do seu comportamento, valorar se veu de outro colexio, de outro país, se ten dificultades de aprendizaxe ou se lles costa moito estar quieto e tranquilo. Facerlles ver que a uns nenos o feito de estar atentos e obedecendo as normas supónlles moito esforzo e que hai que ensinalles entre todos a poder facelo.

- Rexistrar esas condutas nun folio.

- Analizar o comportamento do grupo co neno, se lle deixan xogar, se falan con el, se contan con el para os traballos...

- Rexistra-las respostas.

- Escribir o que poidan facer eles co neno para axudarlle a cambiar a súa conduta.

- Conversa privada co neno na que el manifeste o que fai e o que lle fan.

- Todos xuntos na clase, valorar os posibles cambios que se van rexistrar a partir dese momento.

Ex: Conduta A: Non insultarse.

Conduta B: Xogar todos xuntos.

Cada día rexistrárase a conduta do grupo. Se a clase cumpre a norma gaña 1 punto.

3.- COMO ACTUAR CO ALUMNADO QUE PRESENTA CONDUCTAS GRAVES

Antes de:

-Se intuimos que o neno pode ter unha crise distraelo mandándolle recados, dar un paseo, darlle opción de ir falar con alguén, facer algunha actividade que lle guste ou se prefire aula de convivencia.

Durante:

- Intentar manter unha actitude tranquila e serena, esperando que o neno se calme.

-Se a conduta impide ao mestre dar clase o neno/a terá que ir a aula de convivencia con tarefas.

- Sen non é posible levalo a aula de convivencia e a conduta non supón un perigo para el ou os demais deixáremolo baixo supervisión, pero sen intervir.

- En caso de resultar perigoso para el ou os demais levaremos a cabo medidas de contención física, pedindo axuda a coidadora, avisando ao 112 e a familia para que acudan ao centro.

Despois:

-Centrarse na conduta problema como algo que se pode cambiar, evitando xeralizar a toda a persoa e buscando as cualidades positivas que ten o alumno.

- Rexistrar o que fai o alumno/a con quen, como, onde e cando. Que pasa antes, durante e despois.

- Intentar corrixir individualmente e felicitación en público.

- Definir as condutas ás que se quere chegar, que deben ser alcanzables. Non esixir máis do que pode dar en cada momento.

- Reforzar positivamente as condutas adaptadas de forma inmediata.

- Responsabilizar o alumno /a en tarefas comúns no centro.

- Contratos de conduta a nivel individual ou ao grupo clase.
- Imitacións de modelos: aprender a observar imitando condutas.
- Establecer programas de modificación de conduta que poden estar rexistrados na axenda do alumno/a. Deste xeito a familia pode observar como foi a conduta diariamente e reforzar tamén na casa.
- Aplicar as medidas correctivas establecidas no NOF do centro.

4. AVALIACIÓN.

Non ter máis dunha proba ao día.

Avalialos tendo en conta o traballo diario, máis que os exames.

Que teñan as datas das probas con suficiente antelación.

Facer unha lectura previa de cada pregunta por parte do profesorado e comprobar se a entenden.

Valorar se o día da proba o neno/a está tranquilo, de non ser así cambiala para outro día.

Se é necesario facer a proba co profesorado de apoio.

ANEXO V: ALTAS CAPACIDADES:

ALGUNHAS PAUTAS QUE PODEN AXUDAR CO ALUMNADO CON ALTAS CAPACIDADES:

A intervención educativa con este alumnado debe centrarse en 3 ámbitos:

- **Intelectual:** Darlles oportunidades para realizar actuacións máis alá dos programas ordinarios.
- **Psicológico:** Proporcionar un sentimento xeneralizado de éxito.
- **Social:** Axudarlle a que teña un sentimento de pertenza grupal, entender o que se espera del.

En consecuencia como medidas de resposta educativa proponse :

- En primeiro lugar medidas de enriquecemento curricular.
- De ser necesario posteriormente medidas máis extraordinarias como son : Adaptacións curriculares de ampliación ou a flexibilización do período de escolarización.

Estaremos en contacto cos especialistas de Altas Capacidades do Equipo de Orientación Específico da Coruña, e ter en conta a súa opinión tanto na identificación como na proposta de actividades para cada alumno/a en particular.

Medidas ordinarias:

Enriquecemento curricular:

Non se trata de facer exercicios dos cursos seguintes , senón en propor facer actividades diferentes.

- Inventar problemas a partir dunha cifra dada.
- Inventar problemas que teñan unha suma e/ou unha resta e /ou unha multiplicación , división (segundo a idade).
- Inventar problemas nas que se relacionen varias materias.
- Inventar exercicios de matemáticas sobre o tema que estamos dando.
- Explicar dúbidas a compañeiros/as .
- Dada unha imaxe inventar unha historia.
- Inventar preguntas abertas dun texto dado.
- Responder preguntas sobre un texto que non aparezan directamente, que as teñan que deducir.
- Inventar un conto con dúas palabras dispares dadas.

- Mandarlle que diga dúas palabras e despois que invente unha historia con elas.

- Inventar finais diferentes dun conto.

- Dada unha ficha sinxela que invente o que pode facer nela: diálogos, debuxos, inventar historias, completala con outras actividades.

- Cambiar unhas actividades por outras. Temos que ter coidado de que a persoa con altas capacidades non teña que facer todo o traballo coma os demais e logo máis fichas. Isto pode facer que se desmotive e intente non rematar axiña. Pódese intentar facer da seguinte maneira:

Se para toda a clase se propoñen as actividades: 1,2,3,4,5, a persoa de altas capacidades que faga a 3,4,5 e dúas actividades máis diferentes nas que teñan que pensar.

- Propor tarefas que esixan relacionar e empregar conceptos e procedementos de distintas áreas.

- Realizar traballos de investigación sobre un tema do seu interese.

- Facer exposicións dos traballos elaborados.

- Buscar información sobre un tema proposto.

- Prever agrupamentos flexibles para traballar algunhas actividades.

- Propor actividades para facer so/soa, de 2 en 2, de 4 en 4....

- Buscar algúns programas ou materiais para traballar o desenvolvemento cognitivo, creativo e de habilidades sociais.

- Traballar dinámicas e estruturas de traballo cooperativo para aprender a traballar en equipo.

Medidas extraordinarias:

Cando se observa que as medidas ordinarias de enriquecemento curricular non son suficientes proporanse adaptacións curriculares(modificacións, priorización ou eliminación de obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación e organización). Estas

adaptacións poden ser nunha área determinada ou en varias.

Como derradeiro recurso, se se observara que as adaptacións tampouco son suficientes proporíase as aceleracións, que suporía cambio de curso.

AVALIACIÓN:

Que un alumno ou alumna posúa altas capacidades non impide que poida presentar algún outro trastorno: déficit de atención, dislexia, hiperactividade De ser así á hora da avaliación teranse en conta as pautas dadas para este alumnado nos anexos antes citados.

Se ten dificultades nalgúns aspectos que requiran a intervención dos especialistas de PT e/ou AL diseñarase un horario de apoio para traballar as mesmas.

Se este alumnado posúe adaptación curricular avaliaríase segundo a súa adaptación.

De non ter adaptación os obxectivos serán os do seu curso. Teranse en conta ademais das probas escritas o traballo diario na clase e os resultados de traballos de investigación se se lle mandaron facer.

NEXO VI: HEMIPARESIA

1.- PAUTAS A SEGUIR:

- Desenvolver a autonomía nas tarefas cotiás.
- Evitar axudarlles demasiado.
- Descompoñer accións en distintas partes para que sexa máis fácil.
- Debe participar en todas as actividades aínda que necesite axuda.
- Traballar os dous lados do corpo xa que hai unha tendencia a que os nenos empreguen menos o lado máis débil.

- Realizar tarefas que requiran do uso das dúas mans.
- Traballar o equilibrio tendo en conta que normalmente teñen dificultades para mantelo.
- Comprobar que mantén o brazo máis débil sobre a mesa e que manteña as costas rectas.
- Se ten problemas de concentración ou visuais manter á nena/o cerca da pizarra e asegurarse de que ve as caras das persoas que falan.
- Para facilitar a escritura podemos estabilizar o folio ou caderno empregando unha base antideslizante.
- Cando se fan xogos tratar de facelos en grupos pequenos para evitar golpes e/ou caídas.
- Ter paciencia e darlle o tempo que necesita para realizar os exercicios.
- Traballar a autoestima, reforzar os éxitos e o esforzo.
- Fomentar a integración no grupo de aula.
- Ter en conta que algúns nenos poden ter problemas adicionais como:
 - Epilepsia
 - Deficiencias visuais
 - Problemas na linguaxe
 - Problemas de percepción
 - Dificultades de aprendizaxe, problemas de comportamento, hipersensibilidade.

2.- AVALIACIÓN DO ALUMNADO CON HEMIPARESIA:

- Para facilitar a escritura podemos estabilizar o folio ou caderno empregando unha base antideslizante.
- Deixar máis tempo para facer a proba ou fraccionala en máis dunha

sesión.

- Facer probas orais se ten gran dificultade para escribir.
- Elaborar probas tipo test se é necesario.
- Aumentar o tamaño da letra e as imaxes se ten dificultades visuais.
- Ante dificultades de aprendizaxe asegurarse que entendeu as explicacións da proba.

ANEXO VII: TRASTORNO ESPECÍFICO DA LINGUAXE

1. PAUTAS A SEGUIR NA AULA:

Pautas xerais de aula:

- Empregar apoios visuais para compensar as súas dificultades de comprensión.
- Ubicar ao alumno/a con TEL nun lugar onde manteña o contacto ocular continuo co profesor/a e lle permita contemplar toda a aula.
- Reforzar as áreas nas que se sintan cómodos e potencialas ao máximo.
- Favorecer unha aprendizaxe significativa e vivencial a través de proxectos,
 - saídas culturais, proxección de películas, excursións, etc.
- Adaptar a nosa linguaxe: falarlle máis amodo, utilizar frases sinxelas, evitar a linguaxe indirecta, non darlle máis dunha instrución á vez...
- Aplicación de estratexias que nos permitan desenvolver a linguaxe do alumno/a na aula: técnica da expansión, imitación ou modelado, etc.
- Utilizar un sistema fonolóxico para a aprendizaxe da lectura e a escritura, utilizando apoios visuais na súa implementación.
- Traballar a conciencia fonolóxica como base importante para a aprendizaxe da lectura.
- Simplificar os enunciados dos exercicios para favorecer a súa comprensión.
- Adecuar a cantidade e o grao de dificultade das tarefas.
- Deberes con actividades imprescindibles para garantir a aprendizaxe,
 - evitando actividades repetidas e/ou complementarias.
- Permitirlles o uso de ferramentas compensatorias (axenda, gravadora, calculadora, tablet, ordenador, etc.), así como material manipulativo para traballar conceptos matemáticos (ábaco).

2. AVALIACIÓN:

Pautas específicas para tipo e forma de exames:

- Evitar que o exame teña todo o peso da nota final.
- Formas de presentar as preguntas: preguntas pechadas, para responder con unha ou dúas palabras, verdadeiro/falso...
- Ofrecerlles un exemplo de resposta.
- Empregar exames tipo test se o alumno presenta un nivel aceptable de lectura e adecuar as preguntas ao seu nivel de comprensión lectora.
- Apoiar o material escrito dos exames con gráficos ou imaxes.
- Destacar as palabras claves dos enunciados, presentar unha demanda por pregunta.
- Usar unha letra de tamaño máis grande.
- Aumentar o interliñado para favorecer unha presentación clara e limpa.
- Establecer a orde das preguntas de maior a menor complexidade.
- Comentar co alumno individualmente as preguntas para facer unha avaliación real dos seus coñecementos.
- Lerlle os enunciados máis complexos para garantir que os comprendeu e asegurarse de que entendeu o que se lle pide.
- Permitirlle o uso da calculadora nos exames de matemáticas.

PROGRAMACIÓN AUDICIÓN E LINGUAXE

Curso 2020/21

CEIP “A Gándara”

Narón

1. ACTIVIDADE DOCENTE

Para dar resposta ás necesidades educativas do alumnado relacionadas coa linguaxe oral e escrita, especialmente aquelas de carácter permanente, cóntase no centro cunha especialista de **Audición e Linguaxe** con destino definitivo e este curso outra mestra a tempo completo.

As súas funcións docentes xirarán acerca dos seguintes aspectos:

- Detectar e avaliar o alumnado con n.e.a.e. relacionadas coa linguaxe.
- Prestar atención docente directa aos alumnos/as con n.e.a.e. relacionadas coa linguaxe oral e escrita.
- Colaborar na elaboración e avaliación das medidas curriculares adoptadas para o alumnado con n.e.a.e. relacionadas coa linguaxe.
- Informar e orientar ao profesorado, familias e alumnado.
- Coordinar cos especialistas de PT, tutores/as, xefe de estudos e orientadora a intervención co alumnado con n.e.a.e.
- Buscar e elaborar recursos e materiais didácticos axeitados para ditos alumnos/as.
- Previr posibles alteracións da linguaxe e da fala.
- Asistir ás reunións do Departamento de Orientación, da Comisión de Coordinación Pedagóxica, do Claustro de profesores...
- Establecer relacións con entidades e asociacións externas ao centro.

2. ALUMNADO

Entendemos por alumnado con necesidades educativas especiais (ACNEE) a aquel que requira, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, determinados apoios e atencións específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves da conduta.

A lexislación relativa ao alumnado con necesidades educativas especiais está recollido na *Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación* na sección primeira do Título II, nos artigos do 73 ao 75. Esta norma concrétase en Galicia no Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención a diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia e nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2003, do 3 de maio, de educación, na que se establecen a educación en unidades e centros de educación especial e a escolaridade combinada con centros ordinarios como una opción excepcional.

Pola súa parte, ACNEAE, son as siglas que corresponden ao alumno con necesidade específica de apoio educativo. A LOMCE definía a este alumnado como aquel que require unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, TDAH, polas súas altas capacidades intelectuais, por incorporarse tarde ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou historia escolar.

A resposta educativa aos alumnos/as que reciben apoio de Audición e Linguaxe poderá ser levada a cabo tanto dentro como fóra da aula ordinaria segundo ás necesidades do alumnado, a criterios organizativos do centro e as medidas sanitarias da transmisión da Covid-19. Este apoio realizarase de forma individual ou en pequeno grupo respectando sempre a clase de convivencia estable á que pertencen.

A proposta horaria das mestras de Audición e Linguaxe terá un carácter flexible e aberto e estará suxeito a revisións periódicas co fin de axeitarse o máximo posible aos obxectivos propostos e acadar operatividade e eficacia, polo que faranse constar no seu momento as modificacións oportunas ao respecto xustificando o motivo das mesmas.

3. PROGRAMACIÓN DE AULA

Nesta programación xeral sinálanse de forma xenérica os principios que guiarán a práctica docente con todo o alumnado.

▪ **As competencias básicas:**

Na aula de Audición e Linguaxe contribuírase a desenvolver principalmente a *competencia en comunicación lingüística*. Esta competencia refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta.

En menor medida tamén se contribuirá ao desenvolvemento doutras competencias básicas:

- ✓ Tratamento da información e competencia dixital.
- ✓ Competencia social e cidadá.
- ✓ Competencia para aprender a aprender.
- ✓ Autonomía e iniciativa persoal.

▪ **Obxectivos xerais:**

Estes *obxectivos* son os que se expoñen a seguir:

- ✓ Potenciar as bases funcionais da linguaxe: respiración, sopro, audición, praxias bucofaciais.
- ✓ Acadar unha expresión oral fluída e correcta.
- ✓ Articular correctamente todos os fonemas e sinfóns.
- ✓ Xeneralizar os logros a nivel articulatorio á linguaxe espontánea.
- ✓ Aumentar o vocabulario comprensivo e expresivo.

- ✓ Comprender e empregar frases cada vez máis complexas a nivel morfosintáctico.
- ✓ Comprender textos orais de uso habitual.
- ✓ Usar diferentes SAAC segundo as necesidades comunicativas do alumnado.
- ✓ Mellorar os procesos cognitivos básicos: atención, percepción e memoria.
- ✓ Fomentar o gusto pola comunicación e expresión de ideas, sentimentos, etc.
- ✓ Aumentar o dominio do proceso lectoescritor.
- ✓ Aumentar o gusto pola lectura, co fin de acadar unha lectura eficaz.

▪ **Contidos:**

Os *contidos* para a consecución dos ditos obxectivos serán os seguintes:

- ✓ Discriminación e asociación auditiva de ruídos, sons e fonemas.
- ✓ Respiración e sopro.
- ✓ Habilidade motora de labios, lingua e veo do padal.
- ✓ Voz
- ✓ Aspectos prosódicos: entoación e ritmo.
- ✓ Adquisición do sistema fonolóxico.
- ✓ Adecuado desenvolvemento sintáctico: lonxitude e complexidade das frases, concordancias e orde de organización de enunciados...
- ✓ Amplitude de vocabulario.
- ✓ Establecemento de categorías semánticas.
- ✓ Relacións de significado entre os compoñentes do discurso.
- ✓ Competencia conversacional.

- ✓ Funcións da linguaxe e da comunicación.
- ✓ Sistemas Aumentativos e/ou Alternativos de Comunicación (SAAC).
- ✓ Percepción.
- ✓ Atención.
- ✓ Memoria.
- ✓ Organización do esquema corporal.
- ✓ Orientación espacio-temporal.
- ✓ Lectura: velocidade lectora, comprensión lectora...
- ✓ Escritura: caligrafía, concordancia, expresión, ortografía...

- **Actividades:**

As *actividades* xirarán sobre os seguintes aspectos:

- ✓ Actividades corporais e de desenvolvemento cognitivo (relaxación; imitación, ritmo e movemento; percepción e expresión corporal...)
- ✓ Actividades de audición e voz (discriminación auditiva; respiración e sopro; praxias faciais; voz...)
- ✓ Actividades de linguaxe oral e comunicación (cancións; poesías; retahílas; articulación de palabras; frases; contos; dramatizacións; sinónimos-antónimos; campos semánticos...)
- ✓ Actividades de lectura e escritura (lecturas, ditados, copias, composicións espontáneas...)

- **Metodoloxía:**

A *metodoloxía* a seguir basearase nun dos principios básicos do noso sistema educativo: o xogo. O proceso de ensinanza-aprendizaxe adecuarase ás necesidades educativas de cada alumno/a e ao seu ritmo de aprendizaxe, sendo a “comunicación” un dos aspectos máis importantes a ter en conta. Por este motivo, co alumnado que presenta n.e.a.e. de

carácter permanente a metodoloxía estará baseada nunha “*comunicación total*”, de tal forma que se empregarán todo tipo de axudas visuais e xestuais que se consideren oportunas.

A duración das sesións dependerá das n.e.a.e. de cada estudante e estará suxeita a posibles modificacións en función da evolución do suxeito.

▪ **Recursos didácticos:**

Os *materiais* a empregar serán variados: textos de lectura; fichas de recuperación de dislalias; lotos (fonolóxicos, de accións...); secuencias temporais; fichas do esquema corporal; orientación espacial, atención, percepción e memoria; fotos, pictogramas, debuxos; material de sopro (candeas, pelotas de pin-pon, globos, matasogras...); letras manipulables; material de estruturación da linguaxe; fichas de escritura; barallas; bingos; dominós; programas informáticos; instrumentos musicais; cómics para fala; vídeos didácticos; fichas interactivas; xogos educativos on line, etc.

▪ **Avaliación:**

A *avaliación* será formativa, continua e global, tendo como referencia os criterios de avaliación establecidos para cada alumno/a. Nun primeiro momento, partírase dunha *avaliación inicial* baseada na observación, entrevista co titor/a, cos seus pais e outros profesionais, alén dos informes da orientadora do centro e informes logopédicos de anos anteriores. O obxectivo desta avaliación inicial será establecer as n.e.a.e. de cada neno/a e poder adecuar así o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

En segundo lugar, levarase a cabo unha *avaliación continua* do proceso de ensinanza-aprendizaxe ao longo de todo o curso, rexistrando periodicamente os avances dos alumnos/as. Esta avaliación permitiranos modificar ou axustar o modo de intervención que se está a levar a cabo se for necesario.

Por último, ao finalizar o curso realizarase unha *avaliación final* co fin de recoller os resultados nun informe final de Audición e Linguaxe (que inclúe

as n.e.a.e. do alumno/a, o traballo desenvolvido ao longo do curso e recomendacións) e así facilitar a intervención para o vindeiro curso.

Asemade, quedarán reflectidas as entrevistas cos pais/nais no Departamento de Orientación onde se recollerán os aspectos e acordos máis salientables.

A nivel máis específico, cada alumno/a que asista á aula de Audición e Linguaxe contará tamén cunha programación individualizada atendendo ás súas necesidades e contemplando nela os obxectivos e contidos máis específicos a traballar. Para iso teremos en consideración os anexos que se recollen ao final da Programación do Departamento de Orientación.

4. COORDINACIÓN DOCENTE

Realizaranse reunións periódicas co profesorado que intervén na aprendizaxe do alumnado que acude á aula de AL para coordinar o traballo dentro e fóra da aula, así como avaliar e valorar as súas aprendizaxes. Tamén realizaranse reunións periódicas coa orientadora do centro e cos demais membros do Departamento de Orientación, segundo se estableza no horario. Por último, manterase contacto cos distintos profesionais implicados na educación do alumnado con n.e.a.e. se for necesario (Equipos de Orientación Específicos, ASPANEPS, etc.). Estas reunións poderánse realizar presencialmente, por vía telefónica ou pola aplicación cisco Webex.

5. COORDINACIÓN COAS FAMILIAS

Desde a escola preténdese implicar ás familias no proceso de ensinanza-aprendizaxe ,e no caso do alumnado que acode ás aulas de audición e linguaxe, xa que neste contexto é onde o/a neno/a pasa a maior parte do seu tempo e nel atopa os seus interlocutores máis significativos. Por regra

xeral, os titores/as levarán a cabo como mínimo unha reunión anual cos pais e/ou nais onde informarán, entre outros aspectos, da evolución dos seus fillos/as nas sesións de audición e linguaxe. Igualmente, poderán acudir ao Departamento de Orientación para coñecer aspectos máis concretos das necesidades educativas dos seus fillos/as e poderán solicitar entrevistas con calquera dos seus membros. Por último, a comunicación escola-familias realizarase formalmente a través da páxina web do centro e poderáanse empregar outros medios como o correo electrónico ou por vía telefónica.

6. PROTOCOLO ESPECÍFICO DE PREVENCIÓN DA TRANSMISIÓN COVID-19

Segundo o protocolo de prevención da transmisión da Covid-19 no alumnado con necesidades educativas especiais para o ámbito educativo do 16 de setembro de 2020, con carácter xeral, no caso do alumnado con necesidades educativas especiais, mantéñense as catro medidas fundamentais na prevención do coronavirus: uso de máscara de protección (de forma obrigatoria en maiores de 6 anos sempre que a toleren), incremento da hixiene de mans ata un mínimo de 5 veces ao día, manter a distancia física establecida de forma xenérica de 1 metro e medio, e potenciación da ventilación dos espazos pechados.

Especificamente neste colectivo, destacamos as seguintes medidas específicas de prevención da transmisión da Covid-19 para a aula de Audición e Linguaxe, tal e como se recolle no protocolo anteriormente citado (medidas 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 16):

1. O/a alumno/a con necesidades especiais utilizará máscara cirúrxica ou hixiénica, que cumpra coa normativa UNE 0064 (para as dun só uso) ou UNE 0065 (para as reutilizables), sempre que teña unha idade superior a 6 anos e recomendada para alumnado entre os 3 e 6 anos. Neste colectivo, será necesario verificar a tolerancia do neno ou da nena á máscara. Se non fose posible a súa utilización, prescindirase do uso da máscara por parte

do/a neno/a e manterase un cumprimento estrito da distancia de seguridade.

2. Naqueles casos nos que o alumno/a poida facer uso de máscara e nos que non sexa posible que os profesionais de interveñen con el garden a distancia de seguridade para as diferentes

actuacións precisas (atención de audición e linguaxe), hai que extremar as precaucións de hixiene de mans, e utilización de máscara cirúrxica ou textil co marcado UNE 0065, xunto coa recomendación da utilización da pantalla.

3. Nos restantes casos manterase unha distancia de 1,5 metros de forma xenérica nas iteracións co resto do persoal e alumnado.

4. No caso de que o alumnado non faga uso de pupitres senón doutros elementos educativos

(colchonetas, elementos de estimulación sensorial, etc) procederá a ventilación posterior da

sala e limpeza con solución dos virucidas aprobados polo Ministerio das superficies utilizadas

5. Con carácter xeral e por motivos de inclusión, o ACNEE formará o grupo de convivencia estable coa aula á que pertence. Nos caso de alumnado en escolaridade combinada o alumnado formará grupo de convivencia estable coas aulas ás que lle correspondan tanto nun mesmo centro como en centros diferentes.

8. Garantirase a accesibilidade comunicativa e cognitiva da información relevante para o alumnado mediante a utilización dos Sistemas Aumentativos e Alternativos de Comunicación, e das modalidades comunicativas que utilice o alumnado. A tal fin poderá dispoñerse cartelería con pictogramas Así como a adaptación de información e recomendacións a modalidades accesibles como, por exemplo, lectura fácil.

9. Aconsellase que ao inicio do curso o alumnado con necesidades educativas especiais dispoña dun **documento de adaptación específico**

de medidas de seguridade. Este documento será elaborado polo Departamento de Orientación do centro educativo en colaboración co pediatra de referencia do/a alumno/a. Este documento formará parte do Plan de Atención Individualizado previsto no Protocolo de Atención Educativa a Urgencias Sanitarias e Enfermidade Crónica, para o que se publicará unha Addenda orientativa na que constarán, cando menos: a tolerancia/pertinencia ou non do uso de máscara, os síntomas particulares que poden corresponder ao alumno/a en función da súa condición ou patoloxías previas con especial indicación dos sinais de alerta que correspondan no caso de que o alumno/a non poida comunicar ou discernir con claridade os síntomas previstos na cuestionario de autoavaliación Covid-19.

12. Nas sesións de Audición e Linguaxe farase uso de máscaras transparentes (*a espera da súa homologación*) ou de máscaras cirúrxicas máis pantalla, hixiene de mans e ventilación do espazos duns 10-15 minutos tras cada sesión.

16. no caso de alumnado en modalidade de escolarización combinada, recomendase que os días de permanencia en cada centro sexan continuados para facilitar a trazabilidade epidemiolóxica.

7. PROPOSTAS PARA AO DESENVOLVEMENTO DO PROTOCOLO COVID-19

▪ Normas xerais de actuación co alumnado NEE de modo presencial:

Na atención ao alumnado con necesidades educativas especiais farase uso das máscaras dentro e fóra da aula sempre que teña unha idade superior a 6 anos e estará recomendada para o alumnado entre os 3 e 6 anos. Neste colectivo, será necesario verificar a tolerancia do neno ou da nena á máscara. No caso de non poder facer uso da mesma, prescindirase do seu uso e manterase un cumprimento estrito da distancia de seguridade e

optarase por outras fórmulas que garantan a protección individual como pode ser o uso de pantallas e mamparas así como a protección colectiva, establecendo grupos de convivencia estable formados polo alumnado do mesmo grupo docente e aula. Neste caso limitaranse as interaccións dos grupos.

- ◆ O persoal que preste atención ao alumnado valorará o emprego de pantallas/viseiras, e de ser posible, máscaras transparentes (a esperas da súa homologación) no caso de que o alumnado non poida facer uso das máscaras e/ou a súa atención requira non respectar a distancia de seguridade, ou o traballo a realizar sexa incompatible cunha máscara convencional.
- ◆ O departamento de orientación colaborará co equipo Covid na identificación das necesidades de protección e hixiene que este alumnado precisa para a súa atención, de presentar este imposibilidade de realizalo.
- ◆ O centro educativo axustará tódalas indicacións e comunicacións dirixidas a este alumnado que ten escolarizado, aos diferentes sistemas de comunicación utilizados co alumnado con necesidades educativas especiais.
- ◆ No caso dunha escolarización combinada, coidarase adoptar as mesmas medidas co fin de facilitar a comprensión das mesmas por parte deste alumnado.

Dadas as normas específicas establecidas pola Consellería, cabe a posibilidade de que a cantidade de alumnado de atención específica se vexa reducido por non poder realizar intervención conxuntas entre alumnos/as de diferentes aulas.

Non é que exista unha diminución de alumnado con NEAE, senón, que existen condicionantes externas coma os horarios de recreo, normas específicas e/ou outros condicionantes que fan que se reduzan as posibilidades de atención ao alumnado, sendo recomendable que se dote de maior profesorado para a atención ao alumnado NEAE.

▪ **Ensino non presencial:**

Unha vez analizados os posibles escenarios que nos podemos atopar, consideramos que cabe a posibilidade de que no presente curso, volvamos ter unha situación sanitaria semellante a que se presentou durante o pasado curso escolar.

Co fin de levar a cabo accións de carácter compensatorio co alumnado con Necesidades Educativas Especiais, tal como recolle múltiple lexislación, tanto estatal como autonómica, a proposta do Departamento de Orientación ao completo está encamiñado a realizar unha intervención a catro niveis:

- De modo presencial, en caso debidamente xustificadas por NEE o/ou casos de vulnerabilidade atendidos polo DO:
 - Se as autoridades educativas e sanitarias permiten levar a cabo unha intervención dentro da escola (por ser un grupo moi reducido de alumnos e contar coa totalidade do centro para levar a cabo a mesma) Dado que o traballo específico que se realiza con este alumnado é moi complexo de realizar para as familias.

- De modo telemática:
 - Por medio da plataforma posta a disposición pola Consellería para a realización de videochamadas (Cisco Webex)
 - Por medio da aula virtual (alumnado de 3º de Educación Primaria ate 6º Educación Primaria)
 - Na páxina web do centro igual que o curso pasado (alumnado de Educación Infantil e o resto dos cursos de Educación Primaria).
 - Proporcionando material cara a impresión por parte das familias vía email corporativo.

- Realizando chamadas ás familias (dende número oculto) para manter unha comunicación constante e realizar un seguimento e guía do proceso de Ensino- Aprendizaxe dos seus fillos e fillas.
- Proporcionar material elaborado e adaptado en formato papel, a aquelas familias que pola súa propia idiosincrasia non contan cos medios axeitados para a impresión e o emprego de material dixital.

En cada caso particular valorarase cal de todas as posibilidades formuladas é a que mellor se adapta ás circunstancias de cada familia.

Narón, 6 de outubro de 2020

Asdo. Nuria Mª Pita FernándezAsdo. Alba Sanmartín Miramontes

Mestra de Audición e Linguaxe Mestra de Audición e Linguaxe

PROGRAMACIÓN

AULA PEDAGOGÍA TERAPÉUTICA.

CEIP A GÁNDARA. NARÓN.

CURSO 2020-21

INDICE

- 1) INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN**
- 2) PLANIFICACIÓN XERALE ACCIÓNS PRIORITARIAS**
- 3) OBXECTIVOS XERAIS**
- 4) OBXECTIVOS DAS ÁREAS CURRICULARES E CONTIDOS**
- 5) ACTIVIDADES E A SÚA PRIORIZACIÓN**
- 6) METODOLOXÍA**
- 7) RECURSOS, ESPAZOS E MEDIOS**
- 8) AVALIACIÓN**
- 9) COORDINACIÓN ENTRE PROFESIONAIS E COA FAMILIA**
- 10) COMPETENCIAS CLAVE**

1. INTRODUCCIÓN

Ante a crise sanitaria, social e económica provocada pola chegada do virus COVID-19 a España en febreiro do 2020, fíxose imprescindible adoptar unha serie de medidas encamiñadas a adaptar o sistema educativo a esta situación excepcional.

Por iso, dende a declaración do Estado de Alarma o 14 de marzo de 2020 e que duraría ata o 21 de xuño dese mesmo ano, no CEIP A Gándara impartíuse docencia a partir das novas tecnoloxías empregando a páxina web do centro. Ao mesmo tempo, o concello imprimía e entregaba as actividades e solucións das mesmas para aquel alumnado que non dispoñía dos medios para poder conectarse a internet.

Todo isto supuxo un cambio na concepción de como debía impartirse a educación en tempos de pandemia. Sen embargo, o sistema educativo aínda segue e seguirá realizando cambios constantemente mentres trata de adaptarse a esta nova situación: modificando a relación de alumnos por aula en diferentes etapas, con novas medidas de hixiene e desinfección, coa distancia social... que son agora novos retos aos que debemos enfrontarnos este curso 2020-2021.

Os mestres especialista en Pedagogía Terapéutica forman parte dos recursos persoais cos que conta o centro a nivel global, e é a ese nivel ó que debe entenderse a súa actuación. Implicarase en actuacións como a colaboración co resto dos profesionais na prevención, detección e valoración das dificultades de aprendizaxe; a elaboración conxunta co equipo educativo das medidas de adecuación curricular precisas para atender esas dificultades, a realización das actividades educativas con eses alumnos e a participación no seguimento e avaliación dos procesos de adecuación curricular, así como na avaliación dos alumnos atendidos.

En condición normais a nosa actuación debiera ser levada a cabo sempre que fora posible dentro da aula ordinaria. Este curso vén marcado polas circunstanciase terá como primeiro obxectivo conseguir a **máxima presencialidade** no ensino polo que a premisa é **evitar contaxios** e procurar sempre a máxima seguridade na saúde dos nenos e na nosa.

As medidas de prevención son tan importantes que marcan e condicionan a vida no centro e organización do noso traballo polo que mentres a situación non se normalice os horarios e posibilidades de agrupamento nas nosas intervencións están enormemente influídas e mermadas con respecto ó que é habitual. Algúns dos condicionantes son:

- Máis tempo dedicado ó control das entradas (vixiancia da separación dos nenos nas filas, desinfeccións de mans e calzado)
- Tempo dedicado ás saídas, vixiando que se cumpran as medidas de prevención en canto á distancia de seguridade, acompañamento de alumnado de comedor e supervisión de desinfección de mans.
- Horarios marcados pola necesidade de ter varias quendas de recreo, á súa vez terán horario distinto dependendo de se chove ou fai sol ou incluso en tempos distintos dependendo se é en Primaria ou en Infantil.
- Imposibilidade de formar grupos com alumnado de distintas aulas para intervir na aula de PT, co que se reduce á nosa capacidade de actuación.

Por outra parte, tivemos en conta que pode darse nalgún momento do curso a suspensión de clases (total ou nalgún grupo) polo que a nosa intervención contempla tanto o **modo presencial**, como o **semipresencial** e a **distancia**. As solucións propostas están recollidas no Documento de Prevención Básica do Centro, apartado de Normas específicas para alumnado N.E.E. e foron deseñadas polo DO.

Durante este curso, as nosas actuacións estarán baixo as directrices da normativa vixente, a Lei Orgánica 8/2013 de 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa; as leis (decretos e ordes) que as desenvolven, os distintos protocolos de prevención ditados pola Consellería aprobados no centro, outra normativa vixente e do concretado na Programación Xeral Anual.

2. PLANIFICACIÓN XERAL E ACCIÓNS PRIORITARIAS :

- Desenvolver en cada estudante ao máximo as súas potencialidades a través de

diferentes estratexias e técnicas para adquirir as competencias básicas, habilidades, coñecementos e valores para fomentar un clima de convivencia no centro desenvolvendo actitudes de tolerancia, respecto, solidariedade e non discriminación.

-Detectar de xeito precoz calquera dificultade a través de diferentes instrumentos, para atender as necesidades detectadas.

-Posibilitar o acceso ao currículo ordinario de todo o alumnado do centro e individualizar os procesos de ensinanza para adaptarse as necesidades de cada alumno/a.

-Facer partícipes a todos os membros da comunidade educativa, da inclusión do alumnado con NEAE, aproveitando axeitadamente os recursos persoais, e materiais existentes no centro, flexibilizando espazos e tempos para garantir unha atención individualizada e formando, asesorando e informando aos docentes para garantir os fins educativos.

-Establecer vías de coordinación a nivel externo e interno que favorezan unha atención de calidade.

Atendendo á lexislación vixente as intervencións serán levadas a cabo de forma que a mestra de Pedagogía Terapéutica no centro atenda a alumn@s con Adaptación Curricular, ou con dificultades de aprendizaxe graves. Neste último caso deben ter informe do Servicio de Saúde Mental Infanto-Xuvenil do SERGAS, das súas seccións ou entidades colaboradoras ou da Xefa do Departamento de Orientación que xustifique a necesidade da intervención.

3. OBXECTIVOS XERAIS

Os obxectivos, teñen que estar formulados de maneira clara, facendo referencia aos contidos, e ser flexibles ás características concretas do alumnado. Deben ser acadados ao finalizar o proceso educativo como resultado dos procesos de ensinanza-aprendizaxe planificados para ese fin.

En relación ás necesidades detectadas, estes son os **obxectivos xerais** deste plan de apoio:

- *Con respecto ao centro*

- ∞ Identificar coa maior brevidade posible ao ACNEAE en colaboración co resto do profesorado do centro.
- ∞ Adoptar as medidas de carácter pedagóxico, curricular e organizativo necesarias para atender adecuadamente ás necesidades específicas do ACNEAE.
- ∞ Promover, estimular e apoiar os procesos de ensinanza e aprendizaxe do ACNEAE dando prioridade sempre á súa inclusión educativa.
- ∞ Asesorar ao profesorado en canto a material, agrupamentos, estratexias educativas e actuacións preventivas para atender á diversidade e ao ACNEAE.
- ∞ Establecer unha boa coordinación co Equipo de Orientación Específico (EOE), co profesorado do centro e cos profesionais e familias do alumnado para atender adecuadamente as súas necesidades educativas.
- ∞ Cooperar e coordinar co profesorado do centro o seguimento e avaliación das necesidades educativas do alumnado.
- ∞ Orientar e apoiar ás familias do ACNEAE para conseguir un desenvolvemento óptimo do alumnado.
- ∞ Fomentar e potenciar a atención á diversidade e a inclusión educativa como valores educativos fundamentais promovendo metodoloxías, prácticas e estratexias entre o profesorado e a comunidade educativa que faciliten estes fins.
- *Con respecto ao alumnado*
 - ∞ Promover o seu desenvolvemento integral en tódolos ámbitos (intelectual, físico, social e afectivo) converténdoo en futuros cidadáns críticos e responsables.
 - ∞ Conseguir un clima de traballo agradable e de confianza que facilite a adquisición de novas aprendizaxes.
 - ∞ Potenciar e motivar as capacidades do alumnado para que se desenvolva de xeito pleno adaptándose á sociedade na que vive.
 - ∞ Desenvolver actitudes de solidariedade, tolerancia e respecto mutuo entre o alumnado.
 - ∞ Adaptar a ensinanza aos diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a autonomía, cooperación e participación do alumnado.
 - ∞ Atender adecuadamente ás características e necesidades individuais de cada alumno.

- ∞ Promover unha educación para a igualdade evitando calquera tipo de discriminación baseada en diferenzas de sexo, clase social, crenzas, razas e outras características individuais e sociais.
- ∞ Desenvolver os procesos cognitivos, especialmente aqueles referidos á comprensión e expresión oral e escrita, así como ao razoamento lóxico e matemático.
- *Con respecto ás familias*
- ∞ Apoiar e orientar ás familias en canto á educación do alumnado.
- ∞ Fomentar a participación das familias nas actividades realizadas dende o centro.
- ∞ Realizar entrevistas periódicas coas familias para informar sobre os progresos e dificultades do alumnado.

Os obxectivos específicos que debe acadar o alumnado veñen determinados polos correspondentes decretos de currículo: Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia para Educación Primaria (EP) e Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia para Educación Infantil (EI). No caso do alumnado con Adaptación Curricular Significativa (ACS), conforme á Orde do 6 de outubro de 1995 pola que se regulan as adaptacións do currículum nas ensinanzas de réxime xeral, os obxectivos poderán ser reaxustados, reducidos, suprimidos, complementados ou ampliados, se é o caso; ao igual que os contidos, que tamén poderán ser modificados, complementados e mesmo suprimidos; e os criterios de avaliación, que poderán ser adaptados, complementados, modificados e mesmo suprimidos.

Polo tanto a avaliación do alumno que siga unha ACS farase en función dos criterios de avaliación individualizados establecidos nela, sen prexuízo de que para efectos de promoción o referente sexan sempre os obxectivos establecidos para a etapa correspondente (Orde do 6 de outubro de 1995).

3.1. OBXECTIVOS DAS ÁREAS CURRICULARES E CONTIDOS.

Agás os alumnos con Adaptación Curricular Significativa o traballo do resto dos alumnos está centrado no currículo ordinario, polo que os obxectivos serán os mesmos para todo o alumnado (serán os recollidos na programación de cada nivel) especialmente no traballo das áreas instrumentais básicas e englobado nos seguintes ámbitos:

A) Reforzo e apoio de Linguas:

Coordinación: Cos tiores e cos mestres de lingua castelá e galega.

Linguaxe oral: Procurala, cando non a hai. No resto, producir textos orais sinxelos como experiencias, vivencias, sentimentos, narracións, respetando unha orde, ritmo, pronuncia e vocabulario adecuado. Manexar a lingua como instrumento para a adquisición de novos aprendizaxes.

Lectura: de imaxes, frases e textos, de forma fluída, e adecuados ós niveis dos alumnos.

Comprensión: comprender as palabras (vocabulario) de frases e textos. Traballaranse estratexias de comprensión lectora.

Escritura: escribir sílabas e palabras correctamente; escribir frases que dean lugar a pequenos textos, como as descripcións e distintos tipos de texto. Incidirase nas normas de ortografía.

Tecnoloxía da comunicación: Utilización das Tecnoloxías da Información e da Comunicación como instrumento de aprendizaxe. Utilización de programas educativos (este curso as posibilidades son menores pola tempos de desinfección)

A nivel xeral traballaremos os seguintes **contidos:**

En xeral, na aula de PT, trabállese para acadar os obxectivos e contidos que cada alumno ten aprobado e detallado na súa Adaptación Curricular. Estes son confidenciais. A grandes trazos serán:

- . Expresión e comprensión oral.
- . Expresión e comprensión escrita:
 - . Diferentes tipos de texto: informativo, narrativo, poético... (a carta, o conto, o poema, as noticias)
- . Lectoescritura e escritura.
- . Vocabulario: polisemia, sinonimia, antónimos e sinónimos.
- . Ortografía: a) regras da v, b, h, g, j, c, z...

b) as regras de acentuación: palabras agudas, graves e

esdrúxulas.

Gramática: a) Coñecemento das distintas clases de palabras e as funcións que desempeñan, así como da estrutura da frase.

b) Recoñecer o grupo do suxeito e do predicado.

Dentro da aula ordinaria trabállase sempre cos contidos propostos na Programación Xeral Anual polo Equipo Docente e a súa coordinadora para cada curso e, en todo caso, polo que nos indica a titora de cada grupo.

B) Área de Matemáticas:

Con alumnado con adaptación curricular procuraranse os obxectivos e contidos propostos para cada un na súa adaptación curricular. Estes son confidenciais. Principalmente serán:

- . Reforzar as operacións básicas.
- . Realizar problemas sinxelos.
- . Realizar operacións de cálculo mental.
- . Diferenciar e utilizar as unidades principais do sistema métrico decimal.
- . Coñecer e diferenciar as unidades de tempo e a monetaria.

Tamén se van traballar outras capacidades, necesarias na aprendizaxe, como son a memoria, atención e percepción, o razoamento verbal, espacial, numérico, etc.

Contidos xerais.

- . Números naturais, enteiros, inicio de decimais e inicio de fraccionarios.
- . As operacións.
- . A resolución de problemas adecuados a cada nivel.
- . Razoamento.
- . Instrumentos e unidades de medida.
- . Organización da información.
- . As formas e a representación do espacio.

- . O tempo, unidades e medida.
- . O diñeiro. Moedas e billetes europeos.

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe de Matemáticas.

- . Suma e resta números naturais con e sen levadas.
- . Multiplica números naturais.
- . Por unha cifra.
- . Por varias cifras (se é o caso)
- . Divide números naturais por unha cifra.
- . Divide números naturais por varias cifras (se é o caso)
- . Resolve problemas utilizando as operacións anteriormente citadas.
- . Realiza operacións básicas con números decimais (se é o caso)
- . Opera con distintas unidades de medida: metro, litro, quilogramo...
- . Conoce e utiliza correctamente a moeda europea e a medida de tempo.

C) Habilidades Mentais Básicas

Razonamento Lóxico Básico.

O Razonamento é unha das operacións mentais máis básicas que intervén en case todas as operacións mentais. Pódese definir como a aptitude para descubrir regras ou principios, que en esencia consiste en encontrar series estables de relacións. No Razonamento Lóxico, sobre todo no inductivo, que é o que máis importante no desenvolvemento adecuado do neno, precísase: primeiro, observar para encontrar semellanzas e diferencias na realidade observada; segundo, clasificar arredor desas semellanzas e diferencias encontradas; terceiro, establecer hipótesis para conceptualizala; cuarto, seriar, ordenar ou relacionar os datos de observación.

Alteracións de Lecto-Escritura.

Para intentar conseguir un suficiente dominio lecto-escritor que os capacite para un normal desenvolvemento no resto das aprendizaxes escolares, procurando eliminar ou paliar as secuelas de problemas lecto-escritores nos alumnos con deficiencias ou retrasos de aprendizaxe nesta área.

Perfeccionar as aptitudes lecto-escritoras superando as dificultades propias dos niveis anteriores.

Orientación Espacial. Lateralidade.

Considérase importante mellorar as habilidades espaciais, pois facilitan moitos procesos de aprendizaxe, incluso o de amplos campos como o das matemáticas.

A psicoloxía evolutiva demostrou que os conceptos de espacio e tempo non son innatos, senón que se elaboran e estruturan a través das experiencias activas dos suxeitos.

Atención selectiva. Percepción e Memoria Visual.

Habilidades e aptitudes que están na base de calquera aprendizaxe e que a miúdo presentan dificultades nestes alumnos.

O interese non é transmitir contidos e coñecementos escolares, senón procurar a adquisición e potenciación dos mecanismos, automatismos e destrezas fundamentais sen as que é difícil conseguir un adecuado rendemento escolar.

Traballar entendendo o proceso de aprendizaxe e maduración cognitiva como un contínuo que indefinidamente pode mellorar e progresar. Para isto irase aumentando levemente a complexidade dos exercicios (tendo en conta sempre as características psicolóxicas).

Tratamento cognitivo.

Traballaremos cos alumnos impulsivos con programas cognitivos, encamiñados a desenvolver o autocontrol na realización de tarefas se é posible.

Traballando todos estes aspectos preténdese:

Maior autoestima nas tarefas escolares incorporando autocontrol no seu traballo e conduta.

Incrementar a atención e concentración nas tarefas.

Sentirse reforzados e aceptados nos seus logros dentro e fóra da aula.

Mellorar a memoria inmediata e a longo prazo.

Desenvolver a súa capacidade lingüística e comunicativa: reforzar os aspectos máis funcionais de tipo expresivo-comprensivo (vocabulario, expresión

clara e ordenada de ideas, razonamento, comprensión e xuízo práctico en situacións sociais).

Aumentar o grao de estruturación nos seus relatos escritos.

Mellorar as súas habilidades de cálculo e resolución de problemas.

Moi importante: os obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe dos alumnos con Adaptación Curricular están contidos nese documento CONFIDENCIAL para cada un deles.

3.2. ACTIVIDADES E A SÚA PRIORIZACIÓN.

A nivel xeral serán motivadoras, variadas e dinámicas, estimularan a participación, solidariedade e non discriminación, integrarán contidos de distinto tipo e con graos de dificultade axustados e progresivos a diferentes niveis de intervención, empregando diferentes enfoques de resolución, admitindo a interacción e permitindo a xeneralización das aprendizaxes.

1. Para desenvolvemento cognitivo: Búsqueda , asociación , relación, clasificación, recoñecemento, diferenciación de elementos dun modelo dado , empregando o ordenador, material impreso, onde terán que realizar estas accións con imaxes, imaxe-grafía, arrastrando unha serie de consignas. Xogar ao memory, fuga de detalles, vexo vexo, diferenzas, preguntas relacionadas coa resolución de problemas da vida cotiá. Realización de escaques de textos , crebacabezas, sopas de letras, seguimento de instrucións, búsqueda de erros en palabras con omisións, sudokus, identificar figuras idénticas....

2. - Para inserción social e habilidades sociais: Realización en murais das normas da aula, realización de contratos, economía de fichas, traballos e actividades en grupo, debates,...

3- Para as técnicas instrumentais básicas: En lectoescritura , lectura en silencio, en voz alta, escribir frases con palabras dadas, completar frases, lectura comprensiva de distintos textos de diferentes niveis, ordear frases, poñer títulos, xogar co dómينو silábico, realizar un pequeno dicionario de palabras traballadas ordeado por campos semánticos, identificar partes dos textos, caligrafías, ditado, copia, facer escritos notas, redaccións, adiviñas... En cálculo e resolución de problemas, contar series

ascendentes e descendentes, ordear números dados en diferentes graos de dificultade, número anterior e posterior, resolver problemas...

4. METODOLOXÍA.

A acción terapéutica realizarase de forma personalizada, individual ou en pequenos grupos, para conseguir unha atención continuada no proceso.

Unha metodoloxía baseada na motivación e participación do alumno, fomentando o seu interese cara a adquisición de coñecementos adecuados as súas necesidades, procurando que lle reporten satisfacción e seguridade, estimulándoo no inicio, desenvolvemento e final de tarefas.

Partirase de actividades individuais e con un alto grao de concreción para continuar con actividades menos guiadas e en grupos moi reducidos.

Farase unha intervención didáctica que facilite a actividade constructiva dos alumnos, tendo en conta os coñecementos previos como punto de partida e reducindo o grao de dificultade das tarefas propostas valorando os seus niveles e tratando de lograr a maior motivación polo aprendizaxe. Procurarase en todo momento unha aprendizaxe significativo, intentando conectar as actividades propostas coa realidade na que o alumno se encontra.

Para isto será necesario:

Estructurar máis o traballo e aumentar as consignas ofrecidas.

Reducir o grao de dificultade das tarefas propostas xogando cos seus niveles de abstracción e complexidade.

Proporcionar maiores recursos e adaptar os que se lle ofrecen ó conxunto do grupo.

Priorizar estratexias que favorezan a experiencia directa, a reflexión e a expresión.

Para a consecución dalgúns obxectivos e contados utilizaranse métodos e técnicas específicas, marcadas polos seguintes fundamentos:

Motivación polas tarefas.

Reforzo positivo.

Mediación no aprendizaxe.

Ensinanza titoritada.

Xeralización no aprendizaxe.

Interacción.

Resolución de problemas cercanos ó alumno.

5. RECURSOS, ESPAZOS E MEDIOS.

O Centro dispón de medios materiais e persoais que permiten unha atención máis específica e profesional para atender ó alumnado e unha aula de Pedagogía Terapéutica con material diverso.

No traballo con estes alumnos, tanto dentro da aula como fóra, utilizaranse sempre que sexa posible materiais ordinarios e recursos didácticos adaptados ó seu nivel. Por outro lado acordarase cos especialistas de área os aspectos a traballar e afianzar na aula de apoio que logo serán plantexados na aula de apoio ou viceversa. Ademais vanse combinar os materiais adaptados (libros, fichas...) cos recursos informáticos na medida do posible.

No centro iniciamos este cursoo proxecto E-dixgal, é dicir, co libro dixital en 5º EP.

-- RECURSOS EDUCATIVOS:

- **Persoais:** Recursos persoais internos como o titor/a , compañeiros/as do alumnado, equipo directivo, mestra de pedagogía terapéutica, mestra de AL e o DO. E entre os recursos persoais externos atopamos o centro de formación e recursos (CFR), o equipo de orientación específico (EOE), asociaciónsgabinetes , a familia e o Concello.

- **Materiais:** O apoio levarase a cabo a través de material ordinario diverso:Material da aula de apoio, secuencias temporais, láminas, abecedarios, material impreso de diferentes editoriais, material funxible, fondos bibliográficos e lexislativos, libros de texto,libretas pautadas e cuadrículadas...

Traballárase con materiais didácticos específicos das áreas instrumentais básicas; con materiais adaptados as necesidades do alumnado, e conmateriais ordinarios:

- Libro de texto dixital. Este recurso vai ser utilizado en menor medida con alumnos con ACS porque unicamente contén material para osniveis curriculares de 5º EP.

- Libros de texto adaptados ó nivel curricular de cada alumno.

- Dicionarios.

- Guías didácticas.
- Cuadernillos Editorial Grupo Editorial Universitario para lectura comprensiva, ortografía e matemáticas.
- Cuadernillos Ediciones Aljibe: *Ya cuento, Ya calculo*.
- Cuadernillos Rubio.
- Contos variados Editorial Bruño.
- Comprensión Lectora de diferentes editoriais (Anaya, Santillana, Susaeta, Netex, Edebé...)

Traballárase con material visual: abecedario, normas ortográficas, numeración, tablas de multiplicar, horarios, calendarios... Con material manipulativo: moedas, reloxo, regras. Con material de consulta, de avaliacións, manipulable (puzzles, ensartables, memoris...)

Pódense nomear outros materiais complementarios:

- Materiais de consulta.
- Materiais de avaliación

Material manipulable (en moita menor medida ca en cursos anteriores e coas medidas de desinfección correspondentes): ensartables, puzzles, lotos, memoris, letras magnéticas, pesas e siluetas. Traballárase con materiais didácticos específicos, con materiais adaptados as necesidades do alumnado, e con materiais ordinarios.

Para os alumnos máis pequenos poderemos empregar tamén os seguintes:

Vocabulario expresivo e comprensivo: “Vocabulario básico en imáxenes”, “Nuevo Loto de Oficios”, “Cuentos para hablar” de CEPE,...

Cadernos para reforzo de lectoescritura (“Ven a leer” edit. S.XXI (1,2 y 3), “Promelec” edit. Promolibro, Teo, Vivencias, La Tortuga, Debecasa,...

TIC (Clic, Pipo, Cazacosas, “Las tres mellizas”, “Érase una vez”,...).

Matemáticas e Cálculo : “Pues Claro” edit. CEPE, “Ejeremat” e “Problemat” edit. Promolibro, “Cuadernillos de matemáticas” edit. Bruño,...

Borobil, Nardil,s.l.

Xogos didácticos,...

Recursos informáticos e audiovisuais (serán utilizados unicamente se nos é posible garantir a desinfección): o **ordenador** para facer búsquedas xerais en Internet ou xogar con xogos educativos como. Pipo, Lince, Aquari, 1ºs pasos coello lector, ALES II, O cofre das palabras e A illa dos números da Calesa ,Os trasnos máxicos. Páxinas web como: "proxectos cifras, alquimia, en poucas palabras e aprender da paxina <http://ares.cnice.es>; www.leoloqueveo.org; caricature (caligrafía) e softwares educativos da etapa de Educación Infantil e Primaria, adaptados o nivel de competencia curricular do alumnado.

- **Organizativos**: intervencións específicas da mestra de PT ,coordinacións dos diferentes profesionais e familia, organización de tempos e espazos entre o profesorado. A través de claustros, reunións periódicas do DO,... intentarase levar a cabo unha acción conxunta e coordinada do proceso de E/A. Aportarase cando o soliciten información sobre o proceso de E/A ás familias do alumnado así como pautas de actuación e distintos cauces de participación en colaboración cos profesores/as tutores/as. O noso horario de atención ás familias será os martes de 16:00 a 17:00 horas. A xefado DO en colaboración coas titoras/es e a mestras de pedagogía terapéutica elaborarán un horario en función das necesidades de cada alumno/a partindo dunha valoración inicial; dito horario será susceptible de modificacións ao longo do curso en función da evolución do alumnado ou de novos casos que podan xurdir como os xa mencionados anteriormente. Os obxectivos a traballar así como a metodoloxía estarán en función das necesidades individuais de cada alumno/a procurando a máxima coordinación cos tutores e resto de profesorado. Para que poidan acadarse na maior medida posible as competencias clave que se corresponderían con cada un dos niveis .

6. AVALIACIÓN.

Atendendo á legislación vixente a avaliación terá dous elementos: **os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe**. Estes defínense como as concrecións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados das aprendizaxes e concretan mediante accións o que o alumno debe saber e saber facer en cada área. Deben ser observables, medibles e avaliáveis e permitir graduar o rendemento ou logro alcanzado.

No casos dos alumnos con Adaptación Curricular seguiranse os criterios establecidos individualmente para cada un deles.

No caso dos alumnos que siguen currículo ordinario seguirase os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe establecidos para o grupo na Programación Xeral Anual.

A avaliación comprende tres modelos diferentes pero moi relacionados entre sí: avaliación inicial, formativa, sumativa ou final.

A **avaliación inicial** vai ser un punto moi importante ó que hai que dedicar unha especial atención. Ésta permítenos obter información de partida para saber que vamos a traballar co alumno. Realízase no primeiro trimestre, identifícanse posibles necesidades, planifícanse a resposta educativa así como os programas de intervención. Estas serán extraídas das propostas das editoriais coas que traballa o centro, especialmente Santillana e Anaya, no caso de alumnos con Adaptación Curricular, ou das propostas en páxinas web especializadas, como www.aulapt.es, ou outras.

A **avaliación formativa** proporcionanos información sobre o desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe, permitíndonos tomar medidas de corrección ou seguir na mesma liña en función dos resultados que vaíamos obtendo. Será continua, cos titores e equipo docente. Os medios utilizados son a observación directa principalmente.

A **avaliación final** tanto do alumno como do proceso de ensino, que nos fará reflexionar sobre o traballo obtido.

No caso da posta en práctica das ADAPTACIÓNS CURRICULARES, @s alumn@s será avaliado en funcións dos criterios de avaliación fixados nesta.

Tanto no trimestre como na avaliación final serán avaliados tendo en conta aqueles aprendizaxes nos que foron capaces de avanzar.

Estamos en Educación Especial, con casos especiais. Estes alumnos presentan características particulares que hai que ter en conta:

- Tenden a enfermarse máis e faltar máis.
- Tenden a ser máis lentos aprendendo. Non afrontan aprendizaxes directamente, senon por aproximacións sucesivas.

- Necesitan moitas repeticións e abordar a aprendizaxe de varias formas para conseguir asentalo. Iso consume tempo.
- Moitas veces está presente unha escasísima memoria, polo que moita parte do tempo de cada sesión hai que invertilo en facer tarefas de asentamento, afianzamento e recordo de aprendizaxes básicos (resta con levadas, táboa de multiplicar, cálculo mental...) que merman o tempo da sesión para invertir no traballo de novos aprendizaxes.
- Non xeralizan.
- É frecuente que a familia non sexa capaz de axudalos porque non posúe o dominio suficiente do currículo ou directamente non dominen a nosa lingua ou non estean alfabetizados.
- Necesitamos tempo para encontrar a forma, a metodoloxía ou canle de aprendizaxe que máis se adapte a cada neno. Cada un é distinto.
- Case sempre presentan, ademáis, déficit de atención.

Por tanto, todos os elementos contidos en cada Adaptación Curricular son para esta aula de PT unha meta, un ideal, pero temos en conta que non sempre nos é posible acadalos, sen que esta circunstancia teña que afectar á cualificación positiva. Se o alumn@ ten un traballo contínuo dentro das súas posibilidades e colabora na realización de actividades, a cualificación será positiva.

Aqueles elementos do currículo que queden sen traballar ou escasamente dominados serán recollidos na seguinte Adaptación Curricular deseñada para cada alumno.

No caso de alumnos sen Adaptación Curricular serán avaliados igual ca o seu grupo clase e polo mesmo profesorado, podendo facer estes as oportunas adaptacións metodolóxicas en caso necesario.

O noso traballo e actuación pedagóxica serán revisados periódicamente co fin de modificar a resposta educativa elixida.

Tamén nas ACS se realizará un informe de seguimento anual co obxectivo de avaliar como evolucionan os apoios e axustar mellor as adaptacións nos casos que sexa necesario.

A avaliación do alumno realízase TRIMENTRALMENTE de forma conxunta co profesor de área en función do establecido na ACS, cando sexa o caso, e en todos os casos, segundo o traballo realizado na aula clase e aula de apoio ademáis da súa

actitude, participación e respecto polos compañeiros.

O SEGUIMIENTO realízase con reunións periódicas con titores e especialistas de área, participación nas sesións de avaliación, e revisión constante dos problemas frecuentes e posibles erros.

Todos os aspectos quedarán reflectidos na **Memoria Final** de curso, que vai incluída na **Memoria Final de Anual**, da cal se deducen as **propostas de mellora** para o próximo curso académico.

7. COORDINACIÓN ENTRE PROFESIONAIS E COA FAMILIA

Existe unha estreita coordinación entre todos os profesionais implicados: o titor/a, mestra de pedagogía terapéutica, gabinetes, familias e o departamento de orientación, traballadora social, pediatras, etc. É imprescindible a colaboración co profesorado, titor/as para establecer pautas de actuación comúns, e organizar a resposta educativa. A aproximación coas familias faise a través de encontros informais, entrevistas, circulares, principalmente a través do titor ou titora.

Habitualmente, como queda dito, a hora de atención ás familias é os martes de 16:00 a 17:00 horas. podendo ser iniciada tanto polos pais ou nais como polos mestres@s.

Os membros do Departamento de Orientación temos marcada á sesión de reunión semanal os martes.

8. COMPETENCIAS CLAVE:

A Dirección Xeral de Educación e Cultura da Comisión Europea (2007) define as competencias clave coma a combinación de aptitudes, capacidades e coñecementos que as persoas precisan para o emprego, a realización e desenvolvemento persoal, a inclusión social e exercer unha cidadanía activa. Neste plan de apoio trabállanse tódalas competencias e están directamente relacionadas cos obxectivos e contidos formulados.

Por outra banda, en Educación Infantil existen 8 competencias básicas (Decreto 330/2009): competencia en comunicación lingüística (trabállase lendo contos infantís

con texturas, contos multisensoriais, facendo asembleas...), competencia matemática, competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico (desenvólvese con actividades e xogos de motricidade fina), tratamento da información e competencia dixital (adquírese realizando aprendizaxes empregando as TIC), competencia social e cidadá (con xogos socioafectivos para potenciar as relacións empáticas, a comprensión, o respecto e a valoración da diversidade), competencia cultural e artística, e autonomía e iniciativa persoal (adquírese con simulacros de situacións da vida real coma visita a unha tenda, poñer a mesa; fomentando hábitos de autonomía persoal, propiciando que tome decisións...).

En EP podemos distinguir 7 competencias clave (Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, educación secundaria obrigatoria e o bacharelato):

1. Competencia en comunicación lingüística (CCL): habilidade para expresar ideas e interactuar con outras persoas de maneira oral ou escrita empregando a lingua. Trabállase con actividades e xogos creativos e grupais (Pasapalabra...) sempre que sexa posible, con actividades de escritura creativa...

2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT): capacidades de aplicar o razoamento matemático para resolver cuestións da vida cotiá, e habilidades para utilizar metodoloxía e coñecementos científicos para explicar a realidade que nos rodea e dar resposta aos nosos desexos e necesidades. Desenvólvese esta competencia mediante materiais manipulativos como a máquina da suma e da resta, as regrestas multibase, a caixa aritmética, o ábaco... e actividades e problemas relacionados cos seus intereses.

3. Competencia dixital (CD): habilidade para empregar de forma segura e crítica as TIC para obter, producir, analizar e intercambiar información. Adquírese mediante actividades nos ordenadores, realizando buscas de información guiadas na rede, etc.

4. Aprender a aprender (CPAA): capacidade para organizar a propia aprendizaxe. Trabállase ensinándolle ao alumnado estratexias e métodos para planificar, organizar e levar a cabo aprendizaxes de forma autónoma e a autoavaliarse.

5. Competencias sociais e cívicas (CSC): capacidades para relacionarse coas persoas e participar de maneira activa e democrática na vida social e cívica.

Ensínase con dinámicas de aprendizaxe grupal, xogos en grupos, actividades sociemocionais...

6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (SIE): habilidades para converter as ideas en actos e planificar e xestionar proxectos. Trabállase asignándolle responsabilidades ao alumnado, con traballos por proxectos, ensinándolles autodeterminación, etc.

7. Conciencia e expresións culturais (CEC): capacidade para apreciar a importancia da expresión a través da música, da literatura, das artes plásticas e escénicas. Apréndese mediante a visualización e reflexión sobre vídeos, cancións, diferentes expresións artísticas e promovendo que creen e valoren as súas propias creacións e as dos seus compañeiros.

Especialistas de Pedagogía Terapéutica:

Mónica Méndez Sachocos.

Xulio Antonio Prieto Bermúdez

En Narón, a 30 de setembro 2020.